2024/2002

26.7.2024

ΣΥΣΤΑΣΗ (ΕΕ) 2024/2002 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 24ης Ιουλίου 2024

σχετικά με τον καθορισμό κατευθυντήριων γραμμών για την ερμηνεία του άρθρου 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης και τους ενεργειακούς ελέγχους

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2024) 5155]

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 292,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Με την οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) θεσπίστηκε η απαίτηση επίτευξης του πρωταρχικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας τουλάχιστον 32,5 % σε επίπεδο Ένωσης έως το 2030.

(2) Η Επιτροπή, στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SWD(2013) 447 final ([2]), παρείχε στα κράτη μέλη καθοδήγηση για τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και την εφαρμογή των ενεργειακών ελέγχων και των συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης δυνάμει της οδηγίας 2012/27/ΕΕ, με σκοπό να τα στηρίξει κατά τη θέσπιση των κατάλληλων καθεστώτων, εργαλείων και μεθοδολογιών, ώστε να μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας και να επιτύχουν τον πρωταρχικό στόχο ενεργειακής απόδοσης.

(3) Η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]) θεσπίστηκε στις 13 Σεπτεμβρίου 2023. Αναδιατύπωσε την οδηγία 2012/27/ΕΕ, διατηρώντας αμετάβλητες ορισμένες από τις διατάξεις της, ενώ εισήγαγε ταυτόχρονα ορισμένες νέες απαιτήσεις. Ειδικότερα, αύξησε σημαντικά το επίπεδο φιλοδοξίας για το 2030 όσον αφορά την ενεργειακή απόδοση, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης και τους ενεργειακούς ελέγχους.

(4) Σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, η μέση κατανάλωση ενέργειας μιας επιχείρησης αποτελεί το κριτήριο για τον καθορισμό της εφαρμογής συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης ή της διενέργειας ενεργειακών ελέγχων.

(5) Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις με μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας υψηλότερη από 10 TJ κατά την προηγούμενη τριετία, για την οποία προσμετρήθηκαν όλοι οι φορείς ενέργειας, υπόκεινται σε ενεργειακούς ελέγχους, ενώ οι επιχειρήσεις με κατανάλωση ενέργειας άνω των 85 TJ εφαρμόζουν συστήματα ενεργειακής διαχείρισης.

(6) Ωστόσο, οι επιχειρήσεις που βρίσκονται κάτω από το όριο κατανάλωσης του άρθρου 11 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 θα πρέπει να ενθαρρύνονται να υποβληθούν σε ενεργειακούς ελέγχους και να εφαρμόσουν τις συστάσεις που απορρέουν από αυτούς.

(7) Προκειμένου να δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες και να παρασχεθεί στήριξη σε μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να θεσπίσουν μηχανισμούς, όπως κέντρα ενεργειακού ελέγχου για ΜΜΕ και πολύ μικρές επιχειρήσεις, στις περιπτώσεις που αυτά δεν ανταγωνίζονται ιδιώτες ελεγκτές, για τη διεξαγωγή ενεργειακών ελέγχων, καθώς και άλλα καθεστώτα στήριξης για τις ΜΜΕ. Κατά την ανάπτυξη των καθεστώτων και προγραμμάτων στήριξης για τις ΜΜΕ, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα προγράμματά τους περιλαμβάνουν επίσης στήριξη προς τις ΜΜΕ για την ποσοτικοποίηση των πολλαπλών οφελών των μέτρων ενεργειακής απόδοσης, την κατάρτιση χαρτών πορείας για την ενεργειακή απόδοση και την ανάπτυξη δικτύων ενεργειακής απόδοσης για τις ΜΜΕ, με τη βοήθεια ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων.

([1]) Οδηγία 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ (ΕΕ L 315 της 14.11.2012, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj).

([2]) Guidance note on Directive 2012/27/EU on energy efficiency (Καθοδηγητικό σημείωμα σχετικά με την οδηγία 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση) — άρθρο 8: Ενεργειακοί έλεγχοι και συστήματα ενεργειακής διαχείρισης [SWD(2013) 447 final της 6.11.2013].

([3]) Οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Σεπτεμβρίου 2023, για την ενεργειακή απόδοση και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 (ΕΕ L 231 της 20.9.2023, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

(8) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε οι ενεργειακοί έλεγχοι και τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης να λαμβάνουν υπόψη σχετικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα, όπως το EN ISO 50001 (συστήματα ενεργειακής διαχείρισης), το EN 16247-1 (ενεργειακοί έλεγχοι) ή, εάν περιλαμβάνουν ενεργειακό έλεγχο, το EN ISO 14000 (συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης) και να συνάδουν, κατ' αυτόν τον τρόπο, με τις διατάξεις του παραρτήματος VI της αναδιατύπωσης της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση.

(9) Μολονότι ενεργειακοί έλεγχοι μπορούν να διενεργούνται σε αυτόνομη βάση ή να αποτελούν μέρος ευρύτερου συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης ή σύμβασης ενεργειακής απόδοσης, σε όλες αυτές τις περιπτώσεις οι προσεγγίσεις πρέπει να συμμορφώνονται με τις ελάχιστες απαιτήσεις του παραρτήματος VI της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

(10) Τα κράτη μέλη πρέπει να θέσουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για τη μεταφορά του άρθρου 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 στο εθνικό δίκαιο έως τις 11 Οκτωβρίου 2025, με εξαίρεση τις διατάξεις του άρθρου 11 παράγραφος 1 σχετικά με την εφαρμογή των πρώτων συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης και τις διατάξεις του άρθρου 11 παράγραφος 2 σχετικά με τη διενέργεια του πρώτου ενεργειακού ελέγχου από τις πρόσφατα υπόχρεες εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, οι οποίες πρέπει να μεταφερθούν στο εθνικό δίκαιο έως τις 11 Οκτωβρίου 2027 και 2026, αντίστοιχα.

(11) Τα κράτη μέλη έχουν τη διακριτική ευχέρεια να επιλέξουν τον πλέον κατάλληλο για τις εθνικές τους συνθήκες τρόπο μεταφοράς και εφαρμογής των απαιτήσεων σχετικά με τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης και τους ενεργειακούς ελέγχους. Στο πλαίσιο αυτό, συνιστάται η ερμηνεία των σχετικών διατάξεων της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 με συνεπή τρόπο, ώστε να διασφαλιστεί η συνεκτική κατανόηση της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 σε όλα τα κράτη μέλη κατά την εκπόνηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ακολουθούν τις ερμηνευτικές κατευθυντήριες γραμμές του παραρτήματος της παρούσας σύστασης κατά τη μεταφορά του άρθρου 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 στο εθνικό τους δίκαιο.

Βρυξέλλες, 24 Ιουλίου 2024.

Για την Επιτροπή
Kadri SIMSON
Μέλος της Επιτροπής

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. **ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές παρέχουν καθοδήγηση στα κράτη μέλη σχετικά με τον τρόπο ερμηνείας του άρθρου 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 κατά τη μεταφορά της στην εθνική τους νομοθεσία.

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αντικαθιστούν το προηγούμενο καθοδηγητικό σημείωμα, το καθοδηγητικό σημείωμα για την οδηγία 2012/27/ΕΕ, της 6ης Νοεμβρίου 2013, για την ενεργειακή απόδοση — άρθρο 8: Ενεργειακοί έλεγχοι και συστήματα ενεργειακής διαχείρισης [SWD(2013) 447 final]. Ορισμένα μέρη του προηγούμενου καθοδηγητικού σημειώματος ενδέχεται να εξακολουθούν να είναι χρήσιμα για τα κράτη μέλη όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων που σχετίζονται με τους ενεργειακούς ελέγχους.

Ωστόσο, η δεσμευτική ερμηνεία της ενωσιακής νομοθεσίας αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. **ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Οι ενεργειακοί έλεγχοι και τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης αποτελούν βασικά εργαλεία για την αξιολόγηση από τις εταιρείες (και άλλες οντότητες, όπως δημόσιους φορείς) της υφιστάμενης κατανάλωσης ενέργειας και τον εντοπισμό ευκαιριών εξοικονόμησης ενέργειας. Ως εκ τούτου, η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 διατηρεί πολλές από τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002.

Το άρθρο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 αντικαθιστά το άρθρο 8 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ.

Η σημαντικότερη διαφορά μεταξύ του άρθρου 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 και του άρθρου 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 αφορά το πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης των επιχειρήσεων να εφαρμόζουν σύστημα ενεργειακής διαχείρισης ή να διενεργούν ενεργειακό έλεγχο.

Παρόλο που οι διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2018/2002 ορίζουν το πεδίο εφαρμογής μέσω της φύσης των επιχειρήσεων (δηλαδή, αν είναι ΜΜΕ ή όχι), σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791: «Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις με μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας υψηλότερη από 85 TJ κατά την προηγούμενη τριετία, για την οποία προσμετρήθηκαν όλοι οι φορείς ενέργειας, εφαρμόζουν σύστημα ενεργειακής διαχείρισης».

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι επιχειρήσεις με μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας υψηλότερη από 10 TJ κατά την προηγούμενη τριετία, για την οποία προσμετρήθηκαν όλοι οι φορείς ενέργειας, οι οποίες δεν εφαρμόζουν σύστημα ενεργειακής διαχείρισης υπόκεινται σε ενεργειακό έλεγχο.

Το άρθρο 11 παράγραφοι 1 και 2 δεν αποκλείει κανέναν τομέα βάσει της δραστηριότητάς του [για παράδειγμα, εγκαταστάσεις του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ) ή κάτοχοι άδειας ολοκληρωμένης πρόληψης και ελέγχου της ρύπανσης (ΟΠΕΡ)].

3. **ΒΑΣΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΠΑΡΟΥΣΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ**

Οι ακόλουθοι βασικοί όροι είναι οι πλέον συναφείς στο πλαίσιο της ερμηνείας του πεδίου εφαρμογής των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

3.1. **'Οροι που ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 και στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1099/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου** [1]

Ενεργειακά προϊόντα

«Ενεργειακά προϊόντα»: καύσιμα, θερμότητα, ανανεώσιμη ενέργεια, ηλεκτρισμός ή οποιαδήποτε άλλη μορφή ενέργειας, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο δ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2008.

Σύστημα ενεργειακής διαχείρισης

«Σύστημα ενεργειακής διαχείρισης»: το σύνολο των αλληλένδετων ή αλληλεπιδρώντων στοιχείων μιας στρατηγικής που θέτει στόχο ενεργειακής απόδοσης και ενός σχεδίου για την επίτευξη του εν λόγω στόχου, στα οποία περιλαμβάνονται η παρακολούθηση της πραγματικής κατανάλωσης ενέργειας, οι δράσεις που αναλαμβάνονται για την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και η μέτρηση της προόδου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 16) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1099/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008, για τις στατιστικές ενέργειας (ΕΕ L 304 της 14.11.2008, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1099/oj).

Ενεργειακός έλεγχος

«Ενεργειακός έλεγχος»: η συστηματική διαδικασία με σκοπό την απόκτηση επαρκούς γνώσης του συνόλου χαρακτηριστικών ενεργειακής κατανάλωσης ενός κτιρίου ή μιας ομάδας κτιρίων, μιας βιομηχανικής ή εμπορικής δραστηριότητας ή εγκατάστασης, μιας ιδιωτικής ή δημόσιας υπηρεσίας, με την οποία εντοπίζονται και προσδιορίζονται ποσοτικά οι οικονομικώς αποδοτικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας, προσδιορίζεται το δυναμικό οικονομικά αποδοτικής χρήσης ή παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας και συντάσσεται έκθεση αποτελεσμάτων, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 32) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

Τελική κατανάλωση ενέργειας

Η «κατανάλωση τελικής ενέργειας» [«τελική κατανάλωση ενέργειας» στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791] ή «FEC» ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 6) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 ως το σύνολο της ενέργειας που παρέχεται στη βιομηχανία, στις μεταφορές, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής κατανάλωσης από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές, στα νοικοκυριά, στις δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, στη γεωργία, στη δασοκομία, στην αλιεία και σε άλλους τομείς τελικής χρήσης· εξαιρούνται η ενεργειακή κατανάλωση από τα καύσιμα της διεθνούς ναυτιλίας, η ενέργεια του περιβάλλοντος και οι παραδόσεις στον τομέα της μετατροπής και στον τομέα της ενέργειας, καθώς και οι απώλειες λόγω μεταφοράς και διανομής, όπως ορίζονται στο παράρτημα Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1099/2008.

3.2. **Όροι που δεν ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 ούτε σε άλλες νομικά δεσμευτικές πράξεις της Ένωσης**

Επιχείρηση

Ο όρος «επιχείρηση» δεν ορίζεται στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791. Ωστόσο, το άρθρο 2 σημεία 30) και 31) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 κάνει αναφορά στο παράρτημα της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής ([2]). Στον τίτλο Ι άρθρο 1 του εν λόγω παραρτήματος αναφέρεται ως «επιχείρηση» κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Ως τέτοιες νοούνται ιδίως τα αυτοαπασχολούμενα άτομα και οι οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα ([3]).

Στο πλαίσιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, η Επιτροπή ερμηνεύει αυτόν τον ορισμό ως εξής:

— Μόνο οι επιχειρήσεις που βρίσκονται στο έδαφος κράτους μέλους υποχρεούνται να συμμορφώνονται. Ωστόσο, κατά την αξιολόγηση της οικείας κατανάλωσης ενέργειας, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλες οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις στο έδαφος της ΕΕ.

— Οι επιχειρήσεις που ανήκουν ή ελέγχονται εν μέρει ή εξολοκλήρου από δημόσιους φορείς καλύπτονται επίσης από τις υποχρεώσεις του άρθρου 11 παράγραφοι 1 και 2.

— Τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθούν την εφαρμογή συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης και ενεργειακών ελέγχων εντός της δημόσιας διοίκησης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 84 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

4. **ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για να καθοριστεί αν μια επιχείρηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της υποχρέωσης σε ένα δεδομένο έτος ***n***, βάσει του άρθρου 11 παράγραφος 1 ή του άρθρου 11 παράγραφος 2, βασίζονται στη μέση ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας κατά τα τρία προηγούμενα έτη (n-3, n-2 και n-1). Δεδομένου ότι οι διατάξεις πρέπει να μεταφερθούν στο εθνικό δίκαιο έως τις 10 Οκτωβρίου 2025, η υποχρέωση για το 2025 πρέπει να εκτιμηθεί με βάση τον μέσο όρο της ετήσιας τελικής κατανάλωσης ενέργειας μιας επιχείρησης το 2022, το 2023 και το 2024.

Η συνιστώμενη προσέγγιση για τον υπολογισμό αυτής της παραμέτρου που περιγράφεται στο παρόν σημείο αποσκοπεί στη διασφάλιση εύλογης προσπάθειας τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τις επιχειρήσεις και, ως εκ τούτου, λαμβάνει υπόψη μόνο τους λογαριασμούς ενέργειας που τιμολογούνται ([4]) σε μια επιχείρηση (βλέπε 4.2) και την ιδιοκατανάλωση ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές.

([2]) Σύσταση της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό Ε(2003) 1422] (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

([3]) Απόφαση της 16ης Ιουνίου 1987, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283, σκέψη 7· απόφαση της 18ης Ιουνίου 1998, Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-35/96, ECLI:EU:C:1998:303, Συλλογή 1998, σ. I-3851, CNSD, σκέψη 36· απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 2002, Wouters, C-309/99, ECLI:EU:C:2002:98, σκέψη 46.

([4]) Για τους φορείς ενέργειας που δεν τιμολογούνται με βάση μονάδες ενέργειας, στους λογαριασμούς ενέργειας μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μονάδες βάρους (π.χ. τόνοι άνθρακα) και όγκου (π.χ. m^3 ξύλου).

Ωστόσο, εάν μια επιχείρηση έχει ήδη ακριβέστερη εκτίμηση της οικείας ετήσιας τελικής κατανάλωσης ενέργειας, για παράδειγμα επειδή έχει ήδη εφαρμόσει σύστημα ενεργειακής διαχείρισης ή έχει ήδη διενεργήσει ενεργειακό έλεγχο, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι πληροφορίες αυτές.

4.1. **Όρια συστήματος**

Τα όρια του συστήματος δεν ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 και το παρόν σημείο θα πρέπει να χρησιμεύσει μόνο ως κατευθυντήρια γραμμή. Όρια του συστήματος μπορούν να θεωρηθούν τα φυσικά ή οργανωτικά όρια ενός αναλυθέντος συστήματος, στην περίπτωση των ενεργειακών ελέγχων και των συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης της εν λόγω επιχείρησης.

Στο πλαίσιο της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, η κατανάλωση ενέργειας θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη υπό όρους «τελικής κατανάλωσης ενέργειας», όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 6).

Όλοι οι φορείς ενέργειας και όλες οι χρήσεις ενέργειας (π.χ. αερισμός, φωτισμός, θέρμανση, ψύξη, μεταφορές, αποθήκευση δεδομένων και διαδικασίες παραγωγής) θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον υπολογισμό της μέσης ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας μιας επιχείρησης.

4.2. **Λογαριασμοί ενέργειας που τιμολογούνται στην επιχείρηση**

Κατά τον υπολογισμό της μέσης ετήσιας κατανάλωσης μιας επιχείρησης για τον προσδιορισμό των υπόχρεων επιχειρήσεων, λαμβάνονται υπόψη κυρίως οι λογαριασμοί ενέργειας που τιμολογούνται στην επιχείρηση. Ωστόσο, η ενέργεια που καταναλώνεται, η οποία έχει παραδοθεί από πάροχο ενεργειακής υπηρεσίας ([5]) στην επιχείρηση (π.χ. μέσω σύμβασης παροχής ενεργειακής υπηρεσίας) θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη από την αγοράστρια επιχείρηση.

Όσον αφορά το μερίδιο της ιδιοκατανάλωσης ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές εντός των ορίων του συστήματος (π.χ. όταν παράγεται ηλεκτρική ενέργεια από φωτοβολταϊκά πάνελ στον χώρο της επιχείρησης), αυτό θα πρέπει επίσης να συμπεριληφθεί ([6]). Ωστόσο, το μερίδιο της παραγόμενης ενέργειας που διοχετεύεται στο δίκτυο θα πρέπει να αφαιρείται από την κατανάλωση που έχει μετρηθεί και τιμολογηθεί, εάν αυτό δεν έχει ήδη γίνει αυτόματα.

4.3. **Αξιολόγηση των επιχειρήσεων με σύνθετες δομές**

Η εκτίμηση της μέσης ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας σε διάστημα τριών ετών είναι σχετικά απλή για τις ανεξάρτητες επιχειρήσεις ([7]). Για τις επιχειρήσεις με πιο σύνθετη δομή, η ετήσια τελική κατανάλωση ενέργειας μπορεί να υπολογιστεί με τον ίδιο τρόπο όπως υπολογίζονται τα αριθμητικά στοιχεία για τους εργαζομένους, τον ετήσιο κύκλο εργασιών ή τους ετήσιους ισολογισμούς, σύμφωνα με τον «οδηγό χρήσης του ορισμού των ΜΜΕ» ([8]). Αυτή η μεθοδολογία για την αξιολόγηση του καθεστώτος των ΜΜΕ είναι ευρέως γνωστή από τις εθνικές αρχές και τις επιχειρήσεις.

Το παρόν έγγραφο παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων ανάλογα με την κατηγορία μιας επιχείρησης και τις σχέσεις με άλλες επιχειρήσεις (βλέπε διάγραμμα 1). Η προτεινόμενη προσέγγιση στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης για τον υπολογισμό της ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας θα λαμβάνει υπόψη μόνο συνδεδεμένες (με έλεγχο σε ποσοστό άνω του 50 %) αλλά όχι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.

([5]) Ορισμός του παρόχου ενεργειακής υπηρεσίας περιλαμβάνεται στο άρθρο 2 σημείο 29) της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791.

([6]) Τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέπουν την εξαίρεση της ιδιοκατανάλωσης ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (με εξαίρεση τη βιοενέργεια).

([7]) «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι μια επιχείρηση που είτε είναι πλήρως ανεξάρτητη είτε έχει μία ή περισσότερες μειοψηφικές εταιρικές σχέσεις (σε ποσοστό μικρότερο του 25 % η καθεμιά) με άλλες επιχειρήσεις, σύμφωνα με τον τίτλο I άρθρο 3 παράγραφος 1 του παραρτήματος της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

([8]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση εσωτερικής αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ, Οδηγός χρήσης του ορισμού των ΜΜΕ, Υπηρεσία Εκδόσεων, 2020, DocsRoom — Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

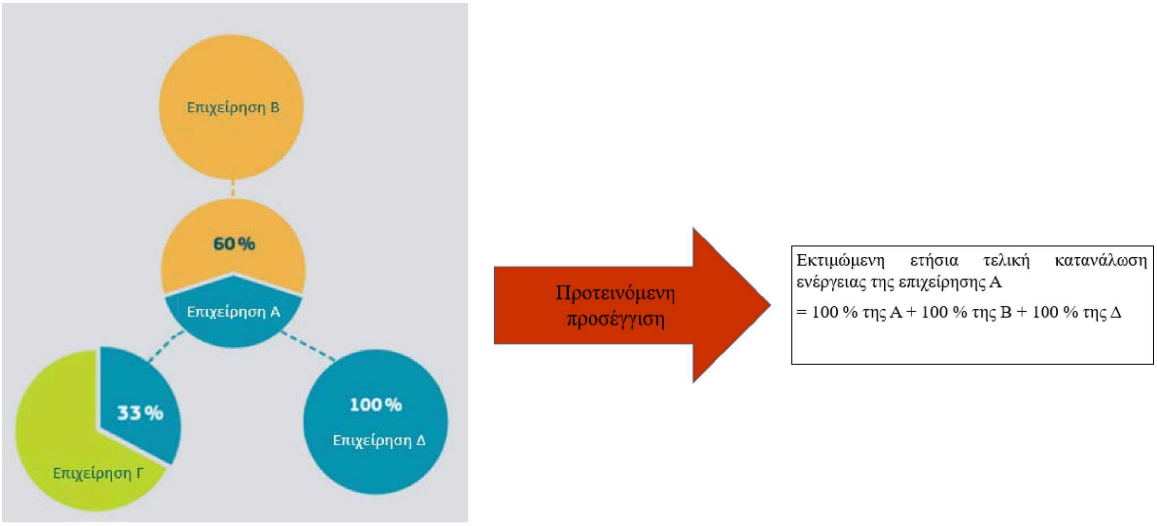

			Η επιχείρηση Α ανήκει στην επιχείρηση ...		Η επιχείρηση Α έχει στην κυριότητά της την επιχείρηση ...		Κατανάλωση ενέργειας που λαμβάνεται υπόψη για την τελική αξιολόγηση της επιχείρησης Α
	TJ	Υποχρέωση	Ποσοστό	Στάθμιση	Ποσοστό	Στάθμιση	TJ
A	11	ΕνΕλ	0 %	100 %	0 %	0 %	*11,00*
B	40	ΕνΕλ	60 %	100 %	0 %	0 %	*40,00*
C	40	ΕνΕλ	0 %	0 %	33 %	0 %	—
D	40	ΕνΕλ	0 %	0 %	100 %	100 %	*40,00*
A		**ΣΕνΔ**					**91,00**

Διάγραμμα 1

Προσέγγιση για τον υπολογισμό της ετήσιας τελικής κατανάλωσης ενέργειας πιο σύνθετων επιχειρήσεων (με βάση τον οδηγό χρήσης του ορισμού των ΜΜΕ, Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2020)

Οι ίδιες οι επιχειρήσεις πρέπει να υποβάλουν έκθεση σε εθνική αρχή, εάν η οικεία κατανάλωση ενέργειας υπερβεί το όριο των 10 TJ ή 85 TJ σε ένα δεδομένο έτος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 11 παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Συνεπώς, οι επιχειρήσεις θα είναι υπεύθυνες για την αξιολόγηση της οικείας κατανάλωσης ενέργειας και μπορούν να χρησιμοποιούν την προσέγγιση που παρουσιάζεται στο διάγραμμα 1 και να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τις μεθοδολογίες υπολογισμού, συμπεριλαμβανομένων των παραδοχών που έχουν γίνει.

Για να διευκολυνθεί αυτή η διαδικασία, συνιστάται στα κράτη μέλη να παρέχουν στις επιχειρήσεις πληροφορίες σχετικά με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, καθώς και κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό της ετήσιας τελικής κατανάλωσης ενέργειας. Θα πρέπει επίσης να εξεταστεί το ενδεχόμενο χρήσης διαδικτυακού εργαλείου υποβολής εκθέσεων (το οποίο μπορεί να βασίζεται στη μεθοδολογία της σύστασης 2003/361/ΕΚ) ή άλλου συστήματος για την υποβολή των απαιτούμενων πληροφοριών. Κάθε επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων όσων διαθέτουν σύνθετες δομές, θα είναι έτσι σε θέση να υπολογίζει την οικεία ετήσια κατανάλωση ενέργειας ανάλογα με την ιδιαίτερη κατάστασή της και να παρέχει τις απαιτούμενες πληροφορίες.

Στο παράδειγμα που απεικονίζεται στο διάγραμμα 1, η επιχείρηση Α, η οποία καταναλώνει η ίδια πάνω από 10 TJ, εάν ήταν ανεξάρτητη επιχείρηση, θα ήταν υποχρεωμένη να διενεργήσει ενεργειακό έλεγχο. Δεδομένου ότι η Α είναι συνδεδεμένη επιχείρηση, όλες οι επιχειρήσεις που συνδέονται με την Α πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον υπολογισμό της κατανάλωσης ενέργειας της επιχείρησης Α. Καθώς η επιχείρηση Α συνδέεται με τις επιχειρήσεις Β και Δ, η κατανάλωση ενέργειας των επιχειρήσεων Β και Δ προστίθεται στην κατανάλωση της επιχείρησης Α. Δεδομένου ότι η επιχείρηση Α κατέχει ποσοστό κάτω του 50 % της επιχείρησης Γ, η Γ δεν είναι επιχείρηση συνδεδεμένη με την Α και, ως εκ τούτου, η κατανάλωση ενέργειας της επιχείρησης Γ δεν λαμβάνεται υπόψη (9). Η συνολική κατανάλωση ενέργειας της επιχείρησης Α και των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων είναι 91 TJ και, ως εκ τούτου, η επιχείρηση Α υποχρεούται να εφαρμόζει σύστημα ενεργειακής διαχείρισης.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να διασφαλίσουν ότι οι επιχειρήσεις κατανοούν τον τρόπο εκτίμησης της κατανάλωσης ενέργειας με την παροχή παραδειγμάτων και, εφόσον απαιτείται, υποδειγμάτων και/ή εργαλείων.

4.4. **Προσδιορισμός των υπόχρεων επιχειρήσεων από τα κράτη μέλη**

Για να διευκολυνθεί ο προσδιορισμός των επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 11 παράγραφος 1 ή του άρθρου 11 παράγραφος 2, τα κράτη μέλη μπορούν να υποχρεώσουν όλες τις επιχειρήσεις να υποβάλλουν ετησίως έκθεση σχετικά με την οικεία ετήσια κατανάλωση ενέργειας σε εθνική αρχή, κατά τη μεταφορά του άρθρου 11 παράγραφος 3 στην εθνική νομοθεσία.

(9) Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να εφαρμόσουν διαφορετική προσέγγιση και να συμπεριλάβουν στους υπολογισμούς και την κατανάλωση ενέργειας των συνεργαζόμενων επιχειρήσεων.

Εάν τα κράτη μέλη υποχρεώσουν τις επιχειρήσεις να υποβάλλουν εκθέσεις μόνο μετά την υπέρβαση του ορίου των 10 TJ ή 85 TJ, θα υπάρχει έλλειψη στοιχείων για τον υπολογισμό της μέσης κατανάλωσης ενέργειας τριετίας. Επομένως, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να αναπτύξουν μια πιο εξειδικευμένη προσέγγιση για τον προσδιορισμό των σχετικών επιχειρήσεων. Με βάση εν μέρει τις βέλτιστες πρακτικές της εφαρμογής της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση (ΟΕΑ) του 2018, μια πιθανή προσέγγιση θα ήταν η ακόλουθη (διάγραμμα 2):

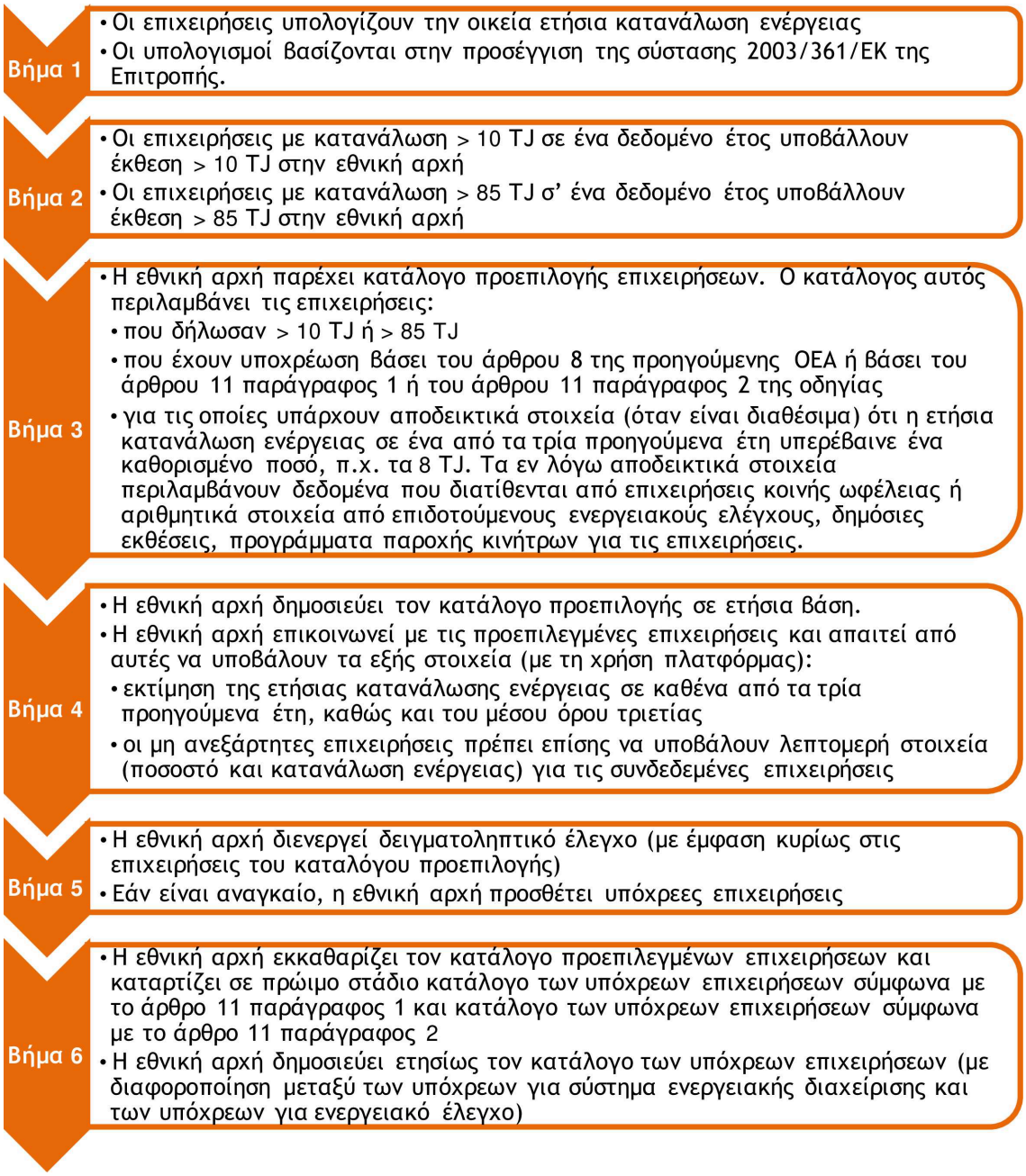

Διάγραμμα 2

Προτεινόμενη προσέγγιση για τον προσδιορισμό των υπόχρεων επιχειρήσεων

Τα κράτη μέλη μπορούν να υποχρεώνουν, σε εθνικό επίπεδο, τις επιχειρήσεις να υπολογίζουν την οικεία ετήσια κατανάλωση ενέργειας με βάση τις εκθέσεις που υποβάλλονται από σύστημα διαρκούς ενεργειακής διαχείρισης ή με βάση πρόσφατο ενεργειακό έλεγχο (όχι παλαιότερο των τεσσάρων ετών) ή να προβαίνουν σε αυτοαξιολόγηση (βλέπε σημείο 4.3).

Κάθε χρόνο τα κράτη μέλη μπορούν να δημοσιεύουν κατάλογο προεπιλεγμένων επιχειρήσεων που θεωρείται ότι υπόκεινται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 ή στο άρθρο 11 παράγραφος 2. Όπως αναφέρεται στο διάγραμμα 2, ο κατάλογος προεπιλογής θα μπορούσε να περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιχειρήσεις:

— όσες έχουν δηλώσει στην εθνική αρχή ετήσια κατανάλωση ενέργειας άνω των 10 TJ τουλάχιστον μία φορά κατά την προηγούμενη τριετία (βλέπε ανωτέρω)·

— όσες ήταν ήδη υπόχρεες βάσει του άρθρου 8 της ΟΕΑ του 2018 ή βάσει του άρθρου 11 παράγραφος 1 ή του άρθρου 11 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791. Οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να είναι ήδη καταχωρισμένες σε εθνική βάση δεδομένων·

— επιχειρήσεις για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία ότι η οικεία ετήσια κατανάλωση ενέργειας υπερέβη ένα δεδομένο όριο, π.χ. τα 8 TJ, μία φορά κατά τα τρία προηγούμενα έτη. Ενδέχεται οι επιχειρήσεις αυτές να υπερέβησαν το όριο των 10 TJ εντός της προηγούμενης τριετίας. Τα αποδεικτικά στοιχεία μπορεί να περιλαμβάνουν δεδομένα παρεχόμενα από επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ [οδηγία 2003/87/ΕΚ, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία (ΕΕ) 2023/959], αριθμητικά στοιχεία από ενεργειακούς ελέγχους, προγράμματα παροχής κινήτρων για επιχειρήσεις και δημόσιες εκθέσεις [π.χ. δηλώσεις βάσει του συστήματος οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) ή εκθέσεις βάσει της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες] ([10]).

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να δημοσιεύουν τον κατάλογο προεπιλογής και να επικοινωνούν με τις προσδιορισμένες επιχειρήσεις. Ο κατάλογος προεπιλογής θα πρέπει να περιλαμβάνει τις ακόλουθες πληροφορίες:

— Επωνυμία της επιχείρησης.

— Διεύθυνση της επιχείρησης.

— Τελική κατανάλωση ενέργειας τουλάχιστον 10 TJ: Ναι/Όχι.

— Τελική κατανάλωση ενέργειας τουλάχιστον 85 TJ: Ναι/Όχι.

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να συγκεντρώνονται τα στοιχεία για το ονοματεπώνυμο και τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του υπευθύνου επικοινωνίας της επιχείρησης, αλλά να μη δημοσιεύονται.

Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν, στη συνέχεια, να απαιτήσουν:

— από τις επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται στον κατάλογο προεπιλογής να δηλώσουν την ετήσια κατανάλωση ενέργειας για καθένα από τα τρία προηγούμενα έτη, καθώς και τη μέση κατανάλωση ενέργειας κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο· οι μη ανεξάρτητες επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να υποβάλουν πρόσθετες πληροφορίες (κατανάλωση ενέργειας και συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο) για τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

— Κάθε επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο προεπιλογής, αλλά πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 11 παράγραφος 1 ή του άρθρου 11 παράγραφος 2, πρέπει να προβεί η ίδια σε δήλωση και να υποβάλει την ετήσια κατανάλωση ενέργειας για καθένα από τα τρία προηγούμενα έτη, καθώς και τη μέση κατανάλωση ενέργειας κατά τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο· οι μη ανεξάρτητες επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να υποβάλουν πρόσθετες πληροφορίες (κατανάλωση ενέργειας και συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο) για τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

Επίσης, οι εθνικές αρχές θα μπορούσαν να διενεργούν δειγματοληπτικούς ελέγχους (με έμφαση κυρίως στις επιχειρήσεις που περιλαμβάνονται στον κατάλογο προεπιλογής) για να ελέγχουν αν οι πληροφορίες που υποβάλλουν οι επιχειρήσεις είναι ορθές.

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλουν τις απαιτούμενες πληροφορίες στην εθνική αρχή που είναι αρμόδια για την εφαρμογή του άρθρου 11 χρησιμοποιώντας εθνική πλατφόρμα ή άλλο διαδικτυακό εργαλείο, είτε προϋπάρχον είτε σχεδιασμένο ειδικά για τον σκοπό αυτόν.

Οι εθνικές αρχές μπορούν να δημοσιεύουν, σε ετήσια βάση, τον οριστικό κατάλογο των επιχειρήσεων που εμπίπτουν στην υποχρέωση του άρθρου 11 παράγραφος 1 ή του άρθρου 11 παράγραφος 2, καθώς και τη μέση κατανάλωση ενέργειας τριετίας και το είδος της υποχρέωσης (ενεργειακός έλεγχος ή σύστημα ενεργειακής διαχείρισης).

Οι εθνικές αρχές μπορούν, στη συνέχεια, να επικοινωνούν με όλες τις επιχειρήσεις που υπόκεινται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 ή στο άρθρο 11 παράγραφος 2 για να τις ενημερώσουν σχετικά με τις υποχρεώσεις τους (συμπεριλαμβανομένων των προθεσμιών).

Για να μειωθεί η επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, τα κράτη μέλη μπορούν σε κάθε στάδιο της διαδικασίας:

— να ενημερώνουν τις επιχειρήσεις (και μέσω, π.χ., κλαδικών ενώσεων) σχετικά με την υποχρέωση του άρθρου 11 παράγραφος 1 και την υποχρέωση του άρθρου 11 παράγραφος 2·

— να καταρτίζουν κατευθυντήριες γραμμές και/ή συχνές ερωτήσεις για τη βελτίωση της επικοινωνίας·

— να διευκολύνουν τη διαδικασία δήλωσης των στοιχείων από τις ίδιες τις επιχειρήσεις (π.χ. με την παροχή διαδικτυακού συστήματος).

([10]) Βλέπε 6.1.

5. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 11 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1

5.1. Πεδίο εφαρμογής της απαίτησης σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2023/1791

Οι επιχειρήσεις με μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας άνω των 85 TJ κατά την προηγούμενη τριετία υποχρεούνται να εφαρμόζουν σύστημα ενεργειακής διαχείρισης.

Το σύστημα ενεργειακής διαχείρισης πρέπει να πιστοποιείται από ανεξάρτητο φορέα σύμφωνα με τα σχετικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα. Για να διασφαλιστεί η υψηλή ποιότητα του συστήματος ενεργειακής διαχείρισης που είναι διεθνώς συγκρίσιμο και περιλαμβάνει στόχους, διαδικασίες, κάλυψη ενεργειακών τομέων, εφαρμογή και επικαιροποιήσεις, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να ανατρέχουν σε αυτά τα πρότυπα και να διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους σύμφωνα με το παράρτημα VI της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, στο πλαίσιο της εφαρμογής του συστήματος ενεργειακής διαχείρισης. Το συναφέστερο διεθνές πρότυπο από την άποψη αυτή είναι το ISO 50001, το οποίο εφαρμόζεται ευρέως. Η διασφάλιση συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης υψηλής ποιότητας αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την επίτευξη υψηλού ρυθμού εφαρμογής των μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας που έχουν προσδιοριστεί και προταθεί.

Σύμφωνα με το πρότυπο ISO 50001, τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης περιλαμβάνουν ενεργειακές επισκοπήσεις ως αναπόσπαστο μέρος του συνεχούς κύκλου «σχεδιασμός, υλοποίηση, έλεγχος, δράση». Παρόλο που η σειρά προτύπων ISO 50000 περιλαμβάνει πρότυπα για ενεργειακούς ελέγχους (βλέπε διάγραμμα 3), το πρότυπο ISO 50001 δεν περιλαμβάνει άμεση αναφορά στο πρότυπο ISO 50002 (ενεργειακοί έλεγχοι). Ως εκ τούτου, οι ενεργειακοί έλεγχοι ([11]) σύμφωνα με το πρότυπο ISO 50002 ή το πρότυπο EN 16247-1 δεν είναι απαραίτητοι για την πιστοποίηση των συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης. Ωστόσο, τόσο το ISO 50001 όσο και το ISO 50002 αναφέρουν ότι οι ενεργειακοί έλεγχοι μπορούν να υποστηρίξουν τις ενεργειακές επισκοπήσεις.

Ο ενεργειακός έλεγχος μπορεί να θεωρηθεί αυτοτελές μέσο για την αξιολόγηση της ενεργειακής απόδοσης μιας οντότητας (π.χ. ενός ομίλου συνδεδεμένων επιχειρήσεων, μιας επιχείρησης, μιας εγκατάστασης ή ενός κτιρίου), συμπεριλαμβανομένων συστάσεων για μέτρα βελτίωσης. Αντίθετα, η ενεργειακή επισκόπηση ενσωματώνεται σε μια συνεχή διαδικασία βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και πρέπει να επανεξετάζεται και να επικαιροποιείται τακτικά, συνήθως σε ετήσια βάση.

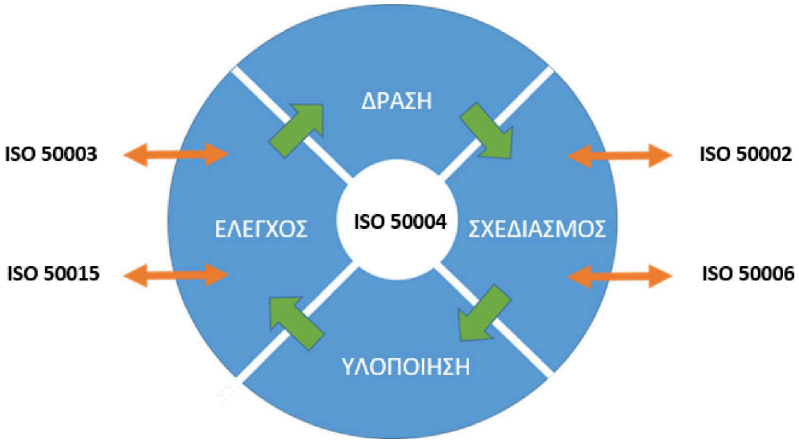

Διάγραμμα 3

Γενικό πλαίσιο της σειράς προτύπων ISO 50000 (με βάση τον ιστότοπο www.weka.de/energie/die-normenfamilie-der-din-en-iso-50001)

Πρακτικά, οι ενεργειακοί έλεγχοι διενεργούνται συνήθως σύμφωνα με τα προαναφερθέντα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα (στο πλαίσιο συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης), δεδομένου ότι τα πρότυπα αυτά παρέχουν χρήσιμη καθοδήγηση για ενεργειακούς ελέγχους υψηλής ποιότητας που μπορούν να υποστηρίξουν την ενεργειακή επισκόπηση. Οι ενεργειακές επισκοπήσεις (ή οι ενεργειακοί έλεγχοι) στα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης πρέπει να επικαιροποιούνται τακτικά, συνήθως σε ετήσιους κύκλους.

Το παράρτημα VI διευκρινίζει ότι οι ενεργειακοί έλεγχοι, συμπεριλαμβανομένων όσων διενεργούνται στο πλαίσιο συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης, πρέπει να πληρούν κατάλογο κριτηρίων, τα οποία αποσκοπούν στη διασφάλιση υψηλού επιπέδου ποιότητας, με αποτέλεσμα να αυξάνεται η πιθανότητα διενέργειας των εν λόγω ελέγχων, η οποία θα επιφέρει εξοικονόμηση ενέργειας και χρήση ανανεώσιμης ενέργειας.

([11]) Επισημαίνεται ότι οι «εσωτερικοί έλεγχοι των συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης» δεν θα πρέπει να συγχέονται με τους «ενεργειακούς ελέγχους».

Επιπρόσθετα, το παράρτημα VI ορίζει ότι τα χρησιμοποιούμενα στους ενεργειακούς ελέγχους δεδομένα θα πρέπει να είναι *αποθηκεύσιμα, ώστε να είναι δυνατή η εκ των υστέρων ανάλυση της απόδοσης*. Αυτή η απαίτηση σχετικά με τα δεδομένα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τις εθνικές αρχές για την παρακολούθηση του προσδιορισμού και της εφαρμογής μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας στα κράτη μέλη. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν τη δομή και τον μορφότυπο των δεδομένων που πρέπει να υποβάλλονται στις αρχές ή στους φορείς που είναι αρμόδιοι για την παρακολούθηση στα κράτη μέλη.

Κατά κανόνα, οι ενεργειακές επισκοπήσεις στο πλαίσιο συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης διενεργούνται από εσωτερικούς εμπειρογνώμονες στον τομέα της ενέργειας ή από διαχειριστές ενέργειας. Για να διασφαλιστεί η ανεξαρτησία των εσωτερικών εμπειρογνωμόνων στον τομέα της ενέργειας, τα πρόσωπα αυτά δεν θα πρέπει να είναι άμεσα υπεύθυνα για κανέναν από τους ενεργειακούς τομείς (κτίρια, διαδικασίες, μεταφορές) που υπόκεινται στην ενεργειακή επισκόπηση. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ενεργειακοί έλεγχοι διενεργούνται από εξωτερικούς ενεργειακούς ελεγκτές, οι οποίοι συνήθως παραπέμπουν στα πρότυπα ενεργειακού ελέγχου. Οι εν λόγω ενεργειακοί έλεγχοι υποστηρίζουν άμεσα την ενεργειακή επισκόπηση. Η πιστοποίηση των συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης από ανεξάρτητο φορέα απαιτεί συνέχεια των διαδικασιών και συμβάλλει στη βελτίωση του ρυθμού και της ποιότητας εφαρμογής των δράσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

5.2. **Προθεσμίες**

Το άρθρο 11 παράγραφος 1 ορίζει σαφή προθεσμία δύο ετών μετά την προθεσμία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο (δηλαδή τη 10η Οκτωβρίου 2027) για τη θέσπιση συστήματος ενεργειακής διαχείρισης για τις επιχειρήσεις με μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας άνω των 85 TJ.

Παρόλο που δεν υπάρχει ρητή αναφορά στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, με την ίδια λογική και προκειμένου να αντιμετωπίζονται όλες οι επιχειρήσεις ισότιμα, και οι επιχειρήσεις που θα υπαχθούν στην υποχρέωση του άρθρου 11 παράγραφος 1 σε μεταγενέστερη ημερομηνία θα έχουν στη διάθεσή τους δύο έτη για να θεσπίσουν το σύστημα ενεργειακής διαχείρισης.

Ωστόσο, η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 δεν ορίζει σαφή ημερομηνία για την παροχή της πιστοποίησης. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη ενδέχεται να απαιτούν πιστοποίηση του συστήματος ενεργειακής διαχείρισης ως απόδειξη της εκπλήρωσης της υποχρέωσης εντός της διετούς περιόδου.

5.3. **Ποσοτικός προσδιορισμός της επιτευχθείσας (σωρευτικής) εξοικονόμησης ενέργειας στην τελική χρήση**

Σύμφωνα με τα ελάχιστα κριτήρια για τους ενεργειακούς ελέγχους που προβλέπονται στο παράρτημα VI της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791, ο ενεργειακός έλεγχος θα πρέπει να προσδιορίζει μέτρα ενεργειακής απόδοσης για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Δεδομένου ότι η εξοικονόμηση ενέργειας δεν μπορεί να μετρηθεί άμεσα, απαιτείται να οριστεί μια ενεργειακή βάση αναφοράς για τη σύγκριση με την πραγματική —ή αναμενόμενη— κατανάλωση ενέργειας.

Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν τις επιχειρήσεις να ανατρέξουν σε διεθνή πρωτόκολλα ή πρότυπα, όπως το διεθνές πρωτόκολλο μέτρησης και επαλήθευσης επιδόσεων (IPMVP) ή το πρότυπο ISO 50006, ISO 50015 ή EN 16212 για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας ή της αύξησης της ενεργειακής απόδοσης. Τα εν λόγω πρότυπα και πρωτόκολλα εφαρμόζονται ευρέως στα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης και στις συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης.

5.4. **Μέτρηση, παρακολούθηση, ποιότητα και επαλήθευση από τα κράτη μέλη**

Μαζί με περίληψη των ενεργειακών ελέγχων ή των ενεργειακών επισκοπήσεων, θα πρέπει να υποβάλλεται στην αρμόδια για την παρακολούθηση εθνική αρχή συνοπτικός κατάλογος συστάσεων για μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένων των στοιχείων που προκύπτουν για την οικονομική αξιολόγηση (περίοδος αποπληρωμής ή παρόμοιοι δείκτες) της εξοικονόμησης ενέργειας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν έγγραφα καθοδήγησης και να καθορίσουν ελάχιστα πρότυπα για την υποβολή εκθέσεων (π.χ. με την παροχή υποδειγμάτων και/ή διαδικτυακών εργαλείων).

6. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 11 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

6.1. **Πεδίο εφαρμογής της απαίτησης**

Οι επιχειρήσεις με μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας άνω των 10 TJ κατά την προηγούμενη τριετία που δεν εφαρμόζουν σύστημα ενεργειακής διαχείρισης πρέπει να διενεργούν ενεργειακό έλεγχο και οι συστάσεις από τον ενεργειακό έλεγχο πρέπει να καταλήγουν σε συγκεκριμένο και εφικτό **σχέδιο δράσης**.

Τα εν λόγω σχέδια δράσης πρέπει να διαβιβάζονται στη διοίκηση της επιχείρησης και πρέπει να περιλαμβάνουν όλες τις συστάσεις που είναι τεχνικά ή οικονομικά εφικτές. Επίσης, τα σχέδια δράσης, όπως και ο βαθμός εφαρμογής των συστάσεων, πρέπει να δημοσιεύονται στην ετήσια έκθεση της επιχείρησης και να δημοσιοποιούνται. Εφόσον η επιχείρηση έχει υποχρέωση σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 2, το σχέδιο δράσης και η κατάσταση του (επικαιροποιημένου) βαθμού εφαρμογής των συστάσεων πρέπει να δημοσιεύονται ετησίως.

Κατά τον καθορισμό των απαιτήσεων για το περιεχόμενο των σχεδίων δράσης που πρέπει να καταρτίζουν οι επιχειρήσεις, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να περιορίζουν τις εν λόγω απαιτήσεις στον μέγιστο δυνατό βαθμό και να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη αποφυγής της περιττής επιβάρυνσης των επιχειρήσεων λόγω της υποβολής εκθέσεων.

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται επίσης να διασφαλίζουν, στο μέτρο του δυνατού, ότι οι επιχειρήσεις δεν υπόκεινται σε διπλές ή αλληλεπικαλυπτόμενες απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις γνωστοποίησης και τα σημεία δεδομένων που υπάρχουν στα ευρωπαϊκά πρότυπα υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας (ESRS) και στο προαιρετικό πρότυπο υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας για τις ΜΜΕ, το οποίο εκπονείται από την Ευρωπαϊκή Συμβουλευτική Ομάδα για Θέματα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (EFRAG) και, στο μέτρο του δυνατού, να βασίζουν τις απαιτήσεις για το περιεχόμενο των σχεδίων δράσης στις εν λόγω απαιτήσεις γνωστοποίησης και στα εν λόγω σημεία δεδομένων.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν στις επιχειρήσεις που υπόκεινται στις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων της οδηγίας για την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες ([12]) [οδηγία (ΕΕ) 2022/2464, στο εξής: CSRD] και των ευρωπαϊκών προτύπων υποβολής εκθέσεων βιωσιμότητας να εκπληρώνουν την υποχρέωση δημοσίευσης σχεδίου δράσης μέσω της ενσωμάτωσης των απαραίτητων πληροφοριών για τα σχέδια δράσης στο σχέδιο κλιματικής μετάβασης που δημοσιεύουν οι επιχειρήσεις στο πλαίσιο της CSRD / των ESRS.

Το πρότυπο ESRS E1 (Γενικές απαιτήσεις) επιτρέπει ρητά στις επιχειρήσεις να περιλαμβάνουν στη δήλωση βιωσιμότητας που υποβάλλουν πρόσθετες πληροφορίες που απορρέουν από άλλη ενωσιακή ή εθνική νομοθεσία η οποία απαιτεί τη γνωστοποίηση πληροφοριών βιωσιμότητας από την επιχείρηση.

Επιπρόσθετα, οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις θα δηλώνουν ήδη στο πλαίσιο του προτύπου E1-5 την οικεία ετήσια κατανάλωση ενέργειας και στο πλαίσιο του προτύπου E3-4 την οικεία συνολική κατανάλωση νερού σε m^3, εάν οι πληροφορίες αυτές θεωρούνται ουσιώδεις σύμφωνα με τα ESRS. Το πρότυπο ESRS1 7.1 διασφαλίζει επίσης συγκριτικές πληροφορίες σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο για όλες τις ποσοτικές παραμέτρους που δηλώνονται.

Με βάση τον ενεργειακό έλεγχο, το σχέδιο δράσης θα μπορούσε να παρέχει δομημένη σύνοψη των δράσεων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης (ΔΒΕΑ) που αποτελούν μέρος του ενεργειακού ελέγχου. Εάν είναι χρήσιμο για μια συγκεκριμένη επιχείρηση, οι ΔΒΕΑ θα μπορούσαν να διαφοροποιούνται περαιτέρω σε μέτρα χαμηλού (συμπεριλαμβανομένου του μηδενικού), μεσαίου και υψηλού επενδυτικού επιπέδου και θα μπορούσαν να παρέχουν ενδείξεις για τις αντίστοιχες περιόδους αποπληρωμής ή άλλους κατάλληλους οικονομικούς δείκτες. Σε ειδικές περιπτώσεις, θα μπορούσαν να προβλέπονται επίσης μέτρα βελτίωσης για τις κεντρικές διαδικασίες παραγωγής της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των γραμμών παραγωγής, και για επικουρικές διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένων του φωτισμού, της θέρμανσης, του εξαερισμού, του κλιματισμού ή του εφοδιασμού με πεπιεσμένο αέρα.

Όλες αυτές οι πληροφορίες συμβάλλουν στην αύξηση του ρυθμού εφαρμογής. Ως ρυθμός εφαρμογής νοείται, εν προκειμένω, ο αριθμός των πλήρως εφαρμοσμένων ΔΒΕΑ σε σύγκριση με τον πλήρη κατάλογο των συνιστώμενων ΔΒΕΑ, ενώ θα μπορούσε επίσης να συμπεριληφθεί και η επακόλουθη εξοικονόμηση ενέργειας.

Οι επιχειρήσεις με ετήσια κατανάλωση ενέργειας άνω των 10 TJ ή 85 TJ, αντίστοιχα, πρέπει να θέτουν τις πληροφορίες αυτές στη διάθεση των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του άρθρου 11 (βλέπε σημείο 4.4). Για τον σκοπό αυτόν μπορεί να χρησιμοποιηθεί υφιστάμενη ή νέα πλατφόρμα συλλογής δεδομένων. Τα κράτη μέλη ενδέχεται να επιθυμούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο χρήσης της μελλοντικής ευρωπαϊκής ενιαίας πύλης πρόσβασης στο πλαίσιο αυτό. Για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή συστήματος ενεργειακής διαχείρισης ή ενεργειακού ελέγχου, αντίστοιχα, τα κράτη μέλη θα πρέπει να καθορίσουν λεπτομερείς απαιτήσεις δεδομένων και κατάλληλα χρονοδιαγράμματα.

6.2. **Προθεσμίες**

Το άρθρο 11 παράγραφος 2 ορίζει σαφή προθεσμία 1 έτους για τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις ενεργειακού ελέγχου για επιχειρήσεις με μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας άνω των 10 TJ κατά τον χρόνο μεταφοράς της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 στο εθνικό δίκαιο. Παρόλο που δεν υπάρχει ρητή αναφορά στην οδηγία (ΕΕ) 2023/1791, με την ίδια λογική και προκειμένου να αντιμετωπίζονται όλες οι επιχειρήσεις ισότιμα, και οι επιχειρήσεις που θα υπαχθούν στις υποχρεώσεις του άρθρου 11 παράγραφος 2 σε μεταγενέστερη ημερομηνία θα έχουν στη διάθεσή τους ένα έτος για να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις διενέργειας ενεργειακού ελέγχου.

Εάν η μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας μειωθεί σε επίπεδα κάτω του ορίου των 10 TJ, δεν απαιτείται ενεργειακός έλεγχος (ακόμα και αν υπήρχε υποχρέωση κατά το προηγούμενο έτος ή τα προηγούμενα έτη βάσει της ΟΕΑ του 2018).

([12]) Οδηγία (ΕΕ) 2022/2464 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 2022, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 537/2014, της οδηγίας 2004/109/ΕΚ, της οδηγίας 2006/43/ΕΚ και της οδηγίας 2013/34/ΕΕ, όσον αφορά την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες (ΕΕ L 322 της 16.12.2022, σ. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj).

6.3. **Κριτήρια ποιότητας για τον ενεργειακό έλεγχο [παράρτημα VI της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791]**

Η ποιότητα του ενεργειακού ελέγχου είναι καθοριστικής σημασίας για την εφαρμογή των μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Η διασφάλιση ποιότητας μπορεί να αφορά τα προσόντα των ενεργειακών ελεγκτών και μπορεί να περιλαμβάνει κριτήρια για τη διαδικασία διενέργειας ενεργειακού ελέγχου και για το περιεχόμενο και τον βαθμό λεπτομέρειας που απαιτείται για τους ενεργειακούς ελέγχους και τις αντίστοιχες εκθέσεις. Αυτό αντικατοπτρίζεται στο άρθρο 11 παράγραφος 2, το οποίο ορίζει ότι οι ενεργειακοί έλεγχοι πρέπει είτε να «διενεργούνται κατά τρόπο ανεξάρτητο και οικονομικώς αποδοτικό από ειδικευμένους ή διαπιστευμένους εμπειρογνώμονες σύμφωνα με το άρθρο 28» είτε να «εφαρμόζονται και [να] επιβλέπονται από ανεξάρτητες αρχές βάσει της εθνικής νομοθεσίας».

Υπάρχουν ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα για τους ενεργειακούς ελέγχους, ιδίως το πρότυπο ISO 50002:2014, το οποίο βασίζεται στο πρότυπο EN 16247-1:2012. Και τα δύο αποτελούν αξιόπιστα σημεία αναφοράς σχετικά με την ποιότητα των ενεργειακών ελέγχων όσον αφορά τους στόχους, τις διαδικασίες, την κάλυψη των πηγών και χρήσεων ενέργειας, την αξιολόγηση και τις συστάσεις μέτρων. Τα πρότυπα αυτά μπορούν να παράσχουν χρήσιμη καθοδήγηση κατά την εκπόνηση εθνικών ελάχιστων κριτηρίων βάσει του παραρτήματος VI. Επίσης, το πρότυπο EN 16247-1, το οποίο επικαιροποιήθηκε πρόσφατα το 2022, εκπονήθηκε ειδικά στο πλαίσιο της προηγούμενης οδηγίας για τις ενεργειακές υπηρεσίες και θα μπορούσε να εφαρμόζεται ως συνεκτικό εργαλείο στο πλαίσιο ενός ευρύτερου συστήματος διαχείρισης (π.χ. ISO 50001 ή ISO 14000). Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, παρόλο που γίνεται αναφορά τόσο στο ISO 50001 όσο και στο ISO 14000, το ISO 50001 αφορά ειδικά την κατανάλωση ενέργειας, ενώ το ISO 14000 εστιάζει σε γενικότερες περιβαλλοντικές βελτιώσεις. Το 2021 θεσπίστηκε το πρότυπο ISO 50005 με αποκλειστικό αντικείμενο τη σταδιακή εφαρμογή συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης σε ΜΜΕ. Η συνεκτίμηση ευρωπαϊκών και/ή διεθνών προτύπων είναι χρήσιμη για τη δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διάφορα κράτη μέλη.

Στο παράρτημα VI στοιχείο γ) απαιτείται ρητά για πρώτη φορά οι ενεργειακοί έλεγχοι να «προσδιορίζουν τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας». Αυτό συνάδει με τις απαιτήσεις που ορίζονται στα πρότυπα ISO 50002:2014 και EN 16247-1:2012, βάσει των οποίων ο ενεργειακός ελεγκτής πρέπει να εντοπίζει ευκαιρίες για βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Τα συστήματα διαχείρισης (π.χ. ISO 50001 ή ISO 14000) έχουν επίσης παρόμοιες απαιτήσεις. Στην πράξη, ο έλεγχος θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει αξιολόγηση των ευκαιριών βελτίωσης, συμπεριλαμβανομένων της εξοικονόμησης χρημάτων, των απαιτούμενων επενδύσεων, της οικονομικής ανάλυσης και των μη ενεργειακών οφελών. Θα πρέπει να παρουσιάζονται πιθανές αλληλεπιδράσεις μεταξύ των μέτρων ενεργειακής απόδοσης και να παρέχεται σύγκριση, εάν προτείνονται εναλλακτικά μέτρα ενεργειακής απόδοσης.

Επίσης, το παράρτημα VI στοιχείο δ) περιλαμβάνει νέα απαίτηση για προσδιορισμό *του δυναμικού οικονομικά αποδοτικής χρήσης ή παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας*. Ανάλογα με τον φορέα ενέργειας, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε εξουδετέρωση των προσπαθειών βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, π.χ. εάν λέβητες αερίου (υψηλής απόδοσης) αντικατασταθούν από (συνήθως λιγότερο αποδοτικούς) λέβητες στερεού καυσίμου βιομάζας. Ωστόσο, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας μειώνει τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που απαιτούνται για την επίτευξη των κλιματικών στόχων. Για τους ενεργειακούς ελέγχους θα μπορούσε να εφαρμοστεί μια προσέγγιση που εφαρμόζεται ήδη στο πλαίσιο της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων, βάσει της οποίας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να αναλύεται η δυνατότητα χρήσης ή παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας ([13]). Η ανάλυση θα πρέπει να τεκμηριώνεται στον ενεργειακό έλεγχο.

6.3.1. *Περιεχόμενο του ελέγχου και της έκθεσης ελέγχου*

Στο παράρτημα VI στοιχείο στ) ορίζεται ότι οι ενεργειακοί έλεγχοι πρέπει να είναι *αναλογικοί και επαρκώς αντιπροσωπευτικοί, ώστε να δίδουν μια αξιόπιστη εικόνα της συνολικής ενεργειακής απόδοσης*. Ως εκ τούτου, ο καθορισμός της ελάχιστης κάλυψης (de minimis ([14])) ενός ενεργειακού ελέγχου αποτελεί σημαντική προϋπόθεση για την εκπλήρωση αυτής της απαίτησης ([15]).

([13]) Αξιολόγηση της τεχνικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής σκοπιμότητας εναλλακτικών συστημάτων υψηλής απόδοσης που βασίζονται σε ανανεώσιμη ενέργεια.

([14]) Περισσότερες λεπτομέρειες για το θέμα αυτό παρατίθενται στο έγγραφο: Behling, I. et al., 2018: Development of recommendations on the implementation of certain aspects of Article 8 and Annex VI of the Energy Efficiency Directive (Εκπόνηση συστάσεων για την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου 8 και του παραρτήματος VI της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση). Τελική έκθεση για τη ΓΔ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.

([15]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016: A Study on Energy Efficiency in Enterprises: Energy Audits and Energy Management Systems. Report on the fulfilment of obligations upon large enterprises, the encouragement of small- and medium-sized companies and on good-practice (Μελέτη για την ενεργειακή απόδοση στις επιχειρήσεις: Ενεργειακοί έλεγχοι και συστήματα ενεργειακής διαχείρισης. Έκθεση σχετικά με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των μεγάλων επιχειρήσεων, την ενθάρρυνση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και την ορθή πρακτική). Μελέτη που εκπονήθηκε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής από το Fraunhofer Institute for Systems and Innovation Research ISI και το Ricardo Energy & Environment. Καρλσρούη/Oxon.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής της ΟΕΑ του 2018, σε ορισμένα κράτη μέλη η συνολική κατανάλωση ενέργειας πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στον ενεργειακό έλεγχο. Σε διάφορα κράτη μέλη ένα σαφώς καθορισμένο ελάχιστο ποσοστό της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας της επιχείρησης πρέπει να καλύπτεται από τον ενεργειακό έλεγχο· το ποσοστό αυτό κυμαίνεται συνήθως από 65 % έως 90 %. Μια άλλη προσέγγιση απαιτεί τη συμπερίληψη όλων των τομέων κατανάλωσης ενέργειας (σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα EN 16247-2 για τα κτίρια, EN 16247-3 για τις διεργασίες και EN 16247-4 για τις μεταφορές) με ελάχιστο ποσοστό κατανάλωσης ενέργειας της τάξης του 10 %, με αποτέλεσμα συνολική κάλυψη τουλάχιστον 80 %. Στα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης, σύμφωνα με το πρότυπο ISO 50001, πρέπει να προσδιορίζονται σημαντικές χρήσεις της ενέργειας. Οι εν λόγω χρήσεις ορίζονται ως τομείς με σημαντική κατανάλωση ενέργειας και/ή σημαντικές δυνατότητες βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Παρόμοια προσέγγιση θα μπορούσε να εξεταστεί για τον καθορισμό της ελάχιστης κάλυψης της κατανάλωσης ενέργειας στους ενεργειακούς ελέγχους, δεδομένου ότι, κατά τους ενεργειακούς ελέγχους, θα πρέπει να συγκεντρώνονται δεδομένα για όλους τους τομείς κατανάλωσης ενέργειας. Η εξαίρεση τομέων κάτω από ένα ορισμένο ποσοστό (π.χ. 10 %) της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας από τη διεξοδική ανάλυση που καθιστά δυνατή την αύξηση της οικονομικής αποδοτικότητας του ενεργειακού ελέγχου φαίνεται κατάλληλη για την εκπλήρωση των απαιτήσεων του παραρτήματος VI στοιχείο στ).

Οι ενεργειακοί έλεγχοι θα πρέπει να είναι επαρκώς αντιπροσωπευτικοί. Τα κράτη μέλη μπορούν να εξετάσουν το ενδεχόμενο εφαρμογής «δειγματοληπτικής προσέγγισης» στην επικράτειά τους για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν διάφορες παρόμοιες εγκαταστάσεις (π.χ. αλυσίδες καταστημάτων αγορών). Τα δείγματα που επιλέγονται πρέπει να διασφαλίζουν την αντιπροσωπευτικότητα όλων των εγκαταστάσεων που υποβλήθηκαν σε έλεγχο, λαμβανομένης υπόψη τουλάχιστον της τετραγωνικής ρίζας του συνολικού αριθμού αντικειμένων με παρόμοια χαρακτηριστικά, όπως προφίλ κατανάλωσης ενέργειας, χρήσεις ενέργειας, πηγές και τιμές ενέργειας, αριθμός εργαζομένων, μέγεθος, διαδικασίες κ.λπ. Τα αναγκαία κριτήρια για τη διασφάλιση επαρκών ομοιοτήτων μεταξύ εγκαταστάσεων θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν το θερμαινόμενο και/ή ψυχόμενο εμβαδόν δαπέδου, την ηλικία του κτιρίου, τον τεχνικό εξοπλισμό κ.λπ. Το ελάχιστο ποσοστό κατανάλωσης ενέργειας και μια δειγματοληπτική προσέγγιση θα μπορούσαν να συνδυαστούν, για παράδειγμα, μέσω της δυνατότητας εφαρμογής μιας δειγματοληπτικής προσέγγισης που εξακολουθεί να απαιτεί την κάλυψη στον ενεργειακό έλεγχο ενός ορισμένου ποσοστού κατανάλωσης ενέργειας. Τα σχετικά χαρακτηριστικά της ομάδας δειγματοληψίας πρέπει να τεκμηριώνονται στην έκθεση ενεργειακού ελέγχου και η επιλογή του δείγματος πρέπει να αιτιολογείται.

Για να αυξηθεί η σχέση κόστους–αποτελεσματικότητας των ενεργειακών ελέγχων, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές για την ελάχιστη (de minimis) κάλυψη, την ομαδοποίηση και τη δειγματοληψία. Συνιστάται η χρήση ευέλικτων προσεγγίσεων μεταξύ διαφορετικών επιχειρήσεων. Η επιλογή των ομάδων, η μεθοδολογία δειγματοληψίας και η καταλληλότητα του κανόνα de minimis πρέπει να αιτιολογούνται και να τεκμηριώνονται ([16]).

Είναι αναγκαίο να καθοριστεί ο τρόπος με τον οποίο η κατανάλωση ενέργειας των κτιρίων και των μεταφορών περιλαμβάνεται στον ενεργειακό έλεγχο. Πρέπει να αποφασιστεί αν ο ενεργειακός έλεγχος περιλαμβάνει τις υπηρεσίες μεταφορών. Στην περίπτωση αυτή, θα χρειαστεί καθοδήγηση για τον τρόπο αξιολόγησης των μαζικών μεταφορών, συμπεριλαμβανομένων των πτήσεων, των αμαξοστοιχιών, των λεωφορείων, των πούλμαν, των πλοίων και των ταξί. Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ο τρόπος χειρισμού των διασυνοριακών μεταφορών στο πλαίσιο των ενεργειακών ελέγχων. Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να απαιτούν τη συμπερίληψη όλων των μεταφορών που συνδέονται με τον σκοπό της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των διασυνοριακών μεταφορών. Όσον αφορά τα κτίρια θα πρέπει να διευκρινιστεί ποιος είναι υπεύθυνος για τους ενεργειακούς ελέγχους σε κτίρια που είναι ιδιόκτητα ή ενοικιαζόμενα. Σχετικά κριτήρια θα μπορούσαν να είναι, εν προκειμένω, η ευθύνη για τη λειτουργική χρήση του κτιρίου ή το αν μια επιχείρηση επηρεάζει σημαντικά την κατανάλωση ενέργειας στο κτίριο. Ο προσδιορισμός αυτός θα μπορούσε επίσης να βασίζεται στη διαίρεση της κατανάλωσης ενέργειας μεταξύ της κατανάλωσης από την επιχείρηση (π.χ. ηλεκτρική ενέργεια για εξυπηρετητές, υπολογιστές και φωτισμό γραφείων) και της κατανάλωσης από τους ιδιοκτήτες του κτιρίου (συμπεριλαμβανομένης της κεντρικής θέρμανσης και ψύξης) στον οικείο ενεργειακό έλεγχο.

6.3.2. *Απαιτούμενος βαθμός λεπτομέρειας*

Για να διασφαλιστεί ένας ορισμένος βαθμός λεπτομέρειας, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές με παραδείγματα ορθής πρακτικής και πίνακες περιεχομένων και/ή υποδείγματα για τους ενεργειακούς ελέγχους. Όλοι οι σχετικοί τομείς (κτίρια, διαδικασίες και μεταφορές) θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται σε αυτά τα υποδείγματα, αλλά με την επιλογή να διαγράφονται ενότητες που είναι άνευ σημασίας στις συγκεκριμένες περιπτώσεις. Στις καίριας σημασίας ενότητες περιλαμβάνονται η συνοπτική παρουσίαση και ο κατάλογος των συστάσεων που αποτελούν τη βάση του σχεδίου δράσης. Το περιεχόμενο που απαιτείται για τις ενότητες αυτές θα πρέπει να προσδιορίζεται λεπτομερώς. Θα είναι επίσης αναγκαίο να καθοριστεί με σαφήνεια μια δομή δεδομένων για τα δεδομένα που πρέπει να παρέχονται στις εθνικές αρχές, κατά προτίμηση με αναφόρτωσή τους σε βάση δεδομένων (περίληψη των ενεργειακών ελέγχων, κατάλογος συστάσεων, κεφαλαιουχικές δαπάνες, εξοικονόμηση, περίοδος αποπληρωμής κ.λπ.) ([17]).

([16]) Βλέπε Behling, I. et al., 2018: Development of recommendations on the implementation of certain aspects of Article 8 and Annex VI of the Energy Efficiency Directive (Εκπόνηση συστάσεων για την εφαρμογή ορισμένων πτυχών του άρθρου 8 και του παραρτήματος VI της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση). Τελική έκθεση για τη ΓΔ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ.

([17]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2016: A Study on Energy Efficiency in Enterprises: Energy Audits and Energy Management Systems. Library of typical energy audit recommendations, costs and savings (Μελέτη για την ενεργειακή απόδοση στις επιχειρήσεις: Ενεργειακοί έλεγχοι και συστήματα ενεργειακής διαχείρισης. Βιβλιοθήκη τυπικών συστάσεων από ενεργειακούς ελέγχους, κόστος και εξοικονόμηση). Μελέτη που εκπονήθηκε από την DNV GL. Oxon.

Στο παράρτημα VI περιγράφονται τα ελάχιστα κριτήρια για τους ενεργειακούς ελέγχους. Τα κριτήρια αυτά πρέπει επίσης να πληρούνται από ενεργειακούς ελέγχους που αποτελούν μέρος συστημάτων ενεργειακής ή περιβαλλοντικής διαχείρισης.

6.4. **Επιλεξιμότητα εμπειρογνωμόνων**

Για τη διασφάλιση ενεργειακών ελέγχων υψηλής ποιότητας, οι ενεργειακοί ελεγκτές θα πρέπει να διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα. Μόνο ειδικευμένοι και/ή διαπιστευμένοι ενεργειακοί ελεγκτές θα πρέπει να περιλαμβάνονται σε δημόσιο μητρώο.

Το σύστημα πιστοποίησης και/ή διαπίστευσης θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα κριτήρια ([18]):

— Εκπαίδευση των ενεργειακών ελεγκτών. Τα περισσότερα κράτη μέλη απαιτούν να διαθέτουν οι ενεργειακοί ελεγκτές πτυχίο ή μεταπτυχιακό δίπλωμα σπουδών στα σχετικά τεχνικά αντικείμενα (π.χ. μηχανική, αρχιτεκτονική). Σε ορισμένα κράτη μέλη, η δευτεροβάθμια εκπαίδευση μπορεί να επαρκεί, αλλά θα πρέπει να συνδυάζεται με μεγαλύτερη ή εκτενέστερη επαγγελματική πείρα.

— Πείρα στον τομέα εμπειρογνωσίας. Η πιστοποίηση/διαπίστευση θα πρέπει να περιορίζεται στην πραγματική επαγγελματική πείρα στους σχετικούς τομείς (π.χ. κτίρια, διαδικασίες, κινητικότητα). Ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης, θα πρέπει να απαιτείται ελάχιστος αριθμός ετών σχετικής πείρας, ο οποίος συνήθως κυμαίνεται μεταξύ δύο και πέντε ετών. Έργα αναφοράς (ενεργειακοί έλεγχοι ή παρόμοιες δραστηριότητες) θα μπορούσαν να υποβάλλονται ως αποδεικτικά στοιχεία.

— Κατάρτιση στους τομείς εμπειρογνωσίας. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παρέχουν επισήμως εγκεκριμένα προγράμματα κατάρτισης που θα εκπονηθούν από την αντίστοιχη αρμόδια εθνική αρχή. Κατάρτιση θα απαιτείται για την επέκταση των τομέων πιστοποίησης/διαπίστευσης και ενδέχεται να απαιτείται για σκοπούς ανανέωσης της πιστοποίησης ή της διαπίστευσης (π.χ. ανά τριετία).

— Εξέταση. Σε ορισμένα κράτη μέλη, είναι σύνηθες οι ενεργειακοί ελεγκτές να πρέπει να υποβληθούν επιτυχώς σε εξετάσεις.

— Εγγραφή, πιστοποίηση και/ή διαπίστευση ενεργειακών ελεγκτών. Μόνο εγγεγραμμένοι, πιστοποιημένοι και/ή διαπιστευμένοι ενεργειακοί ελεγκτές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διενεργούν ενεργειακούς ελέγχους σύμφωνα με το άρθρο 11.

7. **ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 11 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΙ 1 ΚΑΙ 2**

Ακολούθως παρουσιάζονται ορισμένα συγκεκριμένα παραδείγματα για να καταδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο θα μπορούσαν να εφαρμοστούν οι απαιτήσεις του άρθρου 11 παράγραφοι 1 και 2 σε περιπτώσεις που μια επιχείρηση είχε μέση ετήσια κατανάλωση ενέργειας περίπου στο όριο των 10 TJ ή 85 TJ κατά την προηγούμενη τριετία:

— Η τριετής μέση κατανάλωση ενέργειας κατά το έτος n ([19]) είναι > 10 TJ, αλλά εξακολουθεί να είναι < 85 TJ, ενώ υπερβαίνει τα 85 TJ κατά το έτος n+1: η επιχείρηση θα πρέπει να διενεργήσει ενεργειακό έλεγχο το αργότερο έως το έτος n+1 (εκτός εάν υπάρχει ενεργειακός έλεγχος που να έχει διενεργηθεί πριν από διάστημα μικρότερο των τεσσάρων ετών έως τότε) και θα πρέπει να έχει θέσει σε εφαρμογή συστήματα ενεργειακής διαχείρισης το αργότερο έως το έτος n+3.

— Η τριετής μέση κατανάλωση ενέργειας το έτος n είναι > 85 TJ: η επιχείρηση θα πρέπει να έχει θέσει σε εφαρμογή σύστημα ενεργειακής διαχείρισης έως το έτος n+2. Ωστόσο, εάν η τριετής μέση κατανάλωση ενέργειας το έτος n+1 μειωθεί κάτω από το όριο των 85 TJ, από το έτος n+1 θα ισχύει μόνο υποχρέωση ενεργειακού ελέγχου, γεγονός που σημαίνει ότι θα πρέπει να διενεργηθεί ενεργειακός έλεγχος το αργότερο έως το έτος n+2 (εκτός εάν υπάρχει ενεργειακός έλεγχος που να έχει διενεργηθεί πριν από διάστημα μικρότερο των τεσσάρων ετών). Ωστόσο, κατά το έτος n+2 δεν υπάρχει πλέον υποχρέωση θέσπισης συστήματος ενεργειακής διαχείρισης.

— Η τριετής κατανάλωση ενέργειας υπερβαίνει το όριο των 10 TJ μόνο το έτος n: η επιχείρηση υποχρεούται να διενεργήσει ενεργειακό έλεγχο το αργότερο έως το έτος n+1 (εκτός εάν έχει διενεργηθεί ενεργειακός έλεγχος πριν από διάστημα μικρότερο των τεσσάρων ετών), ανεξάρτητα από την τριετή κατανάλωση ενέργειας το έτος n+1.

([18]) Κοινό Κέντρο Ερευνών (JRC), 2015. Survey of energy audits and energy management systems in the Member States. Preparation of the transposition of the Energy Efficiency Directive in Member States. JRC Science for Policy Report (Έρευνα για τους ενεργειακούς ελέγχους και τα συστήματα ενεργειακής διαχείρισης στα κράτη μέλη. Προετοιμασία της μεταφοράς της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση στο δίκαιο των κρατών μελών. Έκθεση επιστημονικών στοιχείων για τη χάραξη πολιτικής του JRC).

([19]) Όπου το έτος n αναφέρεται σε οποιοδήποτε δεδομένο έτος μετά τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο.

— Η τριετής κατανάλωση ενέργειας ήταν πάντοτε ελαφρώς υψηλότερη από 10 TJ, αλλά μειώνεται κάτω από 10 TJ το έτος n: η επιχείρηση δεν έχει κάποια υποχρέωση το έτος n. Αν η τριετής μέση κατανάλωση ενέργειας υπερβεί ξανά το όριο των 10 TJ το έτος n+1, η επιχείρηση υπόκειται σε όλες τις απαιτήσεις του άρθρου 11 παράγραφος 2. Ενεργειακός έλεγχος θα πρέπει να διενεργηθεί το έτος n+2 το αργότερο (εκτός εάν έχει διενεργηθεί ενεργειακός έλεγχος πριν από διάστημα μικρότερο των τεσσάρων ετών έως τότε).

Είναι ιδιαίτερα σκόπιμο για τις επιχειρήσεις που ενδέχεται να μετακινούνται από μια υποχρέωση σε άλλη να διενεργούν ενεργειακό έλεγχο και όχι απλή ενεργειακή επισκόπηση στο πλαίσιο συστήματος ενεργειακής διαχείρισης, δεδομένου ότι η απλή ενεργειακή επισκόπηση δεν θα πληροί τις απαιτήσεις του ενεργειακού ελέγχου.

Επίσης, λαμβανομένων υπόψη των προθεσμιών που εξηγούνται στα σημεία 4.2 και 5.2, και όπως φαίνεται σε ορισμένα από τα ανωτέρω παραδείγματα, υπάρχει ισχυρό κίνητρο για τις επιχειρήσεις που έχουν υπερβεί ένα όριο σε ένα δεδομένο έτος να εφαρμόσουν μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας το συντομότερο δυνατόν, προκειμένου να πέσουν και πάλι κάτω από το όριο εντός ενός έτους.

8. **ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΤΕΛΙΚΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ**

Όσον αφορά την προώθηση των ενεργειακών ελέγχων στους τελικούς καταναλωτές, η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 τονίζει ότι τα *σχετικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα* θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν καθορίζονται *τα ελάχιστα κριτήρια για τους ενεργειακούς ελέγχους*. Επιπρόσθετα, η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 αναγνωρίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι τηρούνται τα χρονοδιαγράμματα για τη διενέργεια των ενεργειακών ελέγχων του άρθρου 11 παράγραφος 2 και ότι εφαρμόζονται ορθά τα ελάχιστα κριτήρια που θεσπίζονται στο παράρτημα VI. Η οδηγία (ΕΕ) 2023/1791 απαιτεί επίσης από τα κράτη μέλη να ορίσουν αρμόδια αρχή ή φορέα για τον ρόλο αυτόν.

Η εντεταλμένη αρχή ή φορέας θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της υψηλής ποιότητας των ενεργειακών ελέγχων. Θα μπορούσε να είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη και την εφαρμογή του συστήματος διασφάλισης της ποιότητας, καθώς και για τη διενέργεια των αναγκαίων ελέγχων ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της τυχαίας δειγματοληψίας. Η εντεταλμένη αρχή θα μπορούσε να διεκπεραιώνει την πιστοποίηση και/ή διαπίστευση των ενεργειακών ελεγκτών και να είναι υπεύθυνη για την εποπτεία των προγραμμάτων κατάρτισης. Επίσης, η συλλογή και η ανάλυση των δεδομένων των ενεργειακών ελέγχων θα μπορούσαν να διενεργούνται από την εντεταλμένη αρχή, ώστε να παρέχονται, κατ' αυτόν τον τρόπο, συνοπτικές εκθέσεις και δείκτες αναφοράς. Σε συνεργασία με τις ενώσεις παρόχων ενεργειακών υπηρεσιών, θα μπορούσαν να δρομολογηθούν προγράμματα προώθησης για επιχειρήσεις που υπόκεινται σε οποιαδήποτε υποχρέωση βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 (π.χ. ΜΜΕ, δημόσιες αρχές κ.λπ.).

8.1. **Έλεγχοι ποιότητας των ενεργειακών ελέγχων που πρέπει να διενεργούνται από τα κράτη μέλη**

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν *πρόγραμμα για τη διασφάλιση και τον έλεγχο της ποιότητας* των ενεργειακών ελέγχων. Τα προγράμματα [καθεστώτα] αυτά θα πρέπει να βασίζονται σε παραδείγματα ορθής πρακτικής που έχουν παρατηρηθεί στα κράτη μέλη που εφάρμοσαν την ΟΕΑ του 2018 ([20]). Τα εν λόγω καθεστώτα μπορεί να περιλαμβάνουν την παροχή:

— λεπτομερών κατευθυντήριων γραμμών σχετικά με τον τρόπο διεξαγωγής των ελέγχων·

— υποδείγματος για ενεργειακούς ελέγχους, με σκοπό τη διευκόλυνση και την τυποποίηση της διαδικασίας υποβολής εκθέσεων, ώστε να υποστηριχθεί η βελτίωση της ποιότητας.

Επιπρόσθετα, για να υπάρχει εύκολη πρόσβαση στους πλήρεις ενεργειακούς ελέγχους ή τουλάχιστον στις περιλήψεις των ενεργειακών ελέγχων, μπορούν να δημιουργηθούν εθνικές βάσεις δεδομένων για την παρακολούθηση της εφαρμογής και τη διενέργεια τυπικών ελέγχων της πληρότητας και της δομής των περιλήψεων των ενεργειακών ελέγχων. Εάν είναι δυνατόν, τα κύρια δεδομένα του ενεργειακού ελέγχου θα πρέπει να συλλέγονται σε μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, ώστε να είναι δυνατός ο εντοπισμός πιθανών σφαλμάτων και να ελέγχεται η αξιοπιστία των αριθμητικών στοιχείων (π.χ. βάσει συγκριτικής αξιολόγησης των μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας ([21])). Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στη διευκόλυνση της διαδικασίας υποβολής πληροφοριών και δεδομένων (π.χ. με τη δημιουργία ανοικτών τηλεφωνικών γραμμών ή υπηρεσιών υποστήριξης, την παροχή ενότητας συχνών ερωτήσεων κ.λπ.).

([20]) Βλέπε: Guidance for national authorities on overcoming challenges in the implementation of Article 8 EED (Καθοδήγηση προς τις εθνικές αρχές σχετικά με την αντιμετώπιση των προκλήσεων κατά την εφαρμογή του άρθρου 8 της ΟΕΑ). 2021. https://doi.org/10.24406/publica-304, έγγραφο που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του έργου DEESME του προγράμματος «Ορίζων 2020» για την εφαρμογή του άρθρου 8 της προηγούμενης ΟΕΑ. Πολλές από τις συστάσεις εξακολουθούν να είναι σημαντικές για την εφαρμογή του άρθρου 11 της εν λόγω οδηγίας.

([21]) Η βάση δεδομένων DEEP (https://deep.eefig.eu) του ομίλου χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για την ενεργειακή απόδοση (EEFIG) αποτελεί δυνητικό σημείο αναφοράς για τη συγκριτική αξιολόγηση δεδομένων σχετικά με έργα ενεργειακής απόδοσης.

Πέραν των βασικών ελέγχων εγκυρότητας όλων των εκθέσεων ενεργειακού ελέγχου που συγκεντρώνονται, θα διενεργούνται σε τυχαία βάση διεξοδικοί έλεγχοι ποιότητας σε μικρότερο δείγμα. Εάν υπάρχουν πλήρεις εκθέσεις ενεργειακού ελέγχου, η εθνική αρχή θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει αυτή τη βάση δεδομένων για να προβεί σε λεπτομερείς αξιολογήσεις (τυχαίων) δειγμάτων ενεργειακών ελέγχων. Εάν έχουν υποβληθεί μόνο περιλήψεις, πρέπει να υποβάλλονται οι πλήρεις εκθέσεις ενεργειακού ελέγχου κατόπιν αιτήματος. Ο αριθμός των διεξοδικών ελέγχων ποιότητας ποικίλλει και μπορεί να κυμαίνεται από το 1 % έως το 5 % του συνόλου των υπόχρεων επιχειρήσεων.

8.2. **Σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας των ενεργειακών ελέγχων**

Δεν υπάρχει αυστηρός ορισμός της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας των ενεργειακών ελέγχων. Ωστόσο, η σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας των ενεργειακών ελέγχων μπορεί να αξιολογηθεί με τη χρήση της περιόδου αποπληρωμής (έτη), η οποία είναι ο λόγος μεταξύ του κόστους διενέργειας ενός ενεργειακού ελέγχου και της ετήσιας καθαρής εξοικονόμησης κόστους (εκφρασμένης ως καθαρή τρέχουσα αξία) που προκύπτει από τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης που προσδιορίζονται στον ενεργειακό έλεγχο και εφαρμόζονται από την επιχείρηση. Η καθαρή εξοικονόμηση κόστους λαμβάνει υπόψη την ακαθάριστη εξοικονόμηση κόστους ανά έτος (σε σχέση με τη μειωμένη κατανάλωση ενέργειας), καθώς και τις επενδύσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

Σε πρόσφατη μελέτη ([22]) αξιολογήθηκε η σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας των ενεργειακών ελέγχων, εκφρασμένη ως περίοδος αποπληρωμής για διάφορες τυπικές επιχειρήσεις. Γενικά, η περίοδος αποπληρωμής των ενεργειακών ελέγχων είναι 3,1 έτη ή λιγότερο, ανάλογα με την εξεταζόμενη επιχείρηση· για επιχειρήσεις με κατανάλωση ενέργειας άνω των 10 TJ, η περίοδος αποπληρωμής είναι μικρότερη από 1,16 έτη.

Τέλος, οι εσωτερικές δαπάνες (π.χ. προσωπικές δαπάνες του προσωπικού που συμμετέχει στην υποστήριξη του ενεργειακού ελέγχου ή στην εφαρμογή των μέτρων ενεργειακής απόδοσης), καθώς και η εξοικονόμηση κόστους που σχετίζεται με μη ενεργειακά οφέλη μπορούν να ληφθούν υπόψη στον υπολογισμό της σχέσης κόστους/αποτελεσματικότητας.

8.3. **Πολλαπλά οφέλη**

Ένας από τους λόγους για τους οποίους οι επιχειρήσεις —και ιδίως οι ΜΜΕ— δεν επενδύουν περισσότερο στην ενεργειακή απόδοση είναι ότι οι προτάσεις έργων συνήθως επικεντρώνονται μόνο στην εξοικονόμηση ενέργειας (βλέπε κλασική προσέγγιση στο διάγραμμα 4), η οποία δεν αποτελεί τη βασική δραστηριότητα των περισσότερων επιχειρήσεων. Ωστόσο, με τον ποσοτικό προσδιορισμό και την κοινοποίηση όλων των οφελών που προκύπτουν από τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης (βλέπε προσέγγιση πολλαπλών οφελών στο διάγραμμα 4), συμπεριλαμβανομένων της βελτίωσης της ποιότητας των προϊόντων, της ενίσχυσης της παραγωγικότητας, του καλύτερου περιβάλλοντος εσωτερικών χώρων κ.λπ., οι προτάσεις έργων καθίστανται ανταγωνιστικότερες και ελκυστικότερες για τις επιχειρήσεις ([23]).

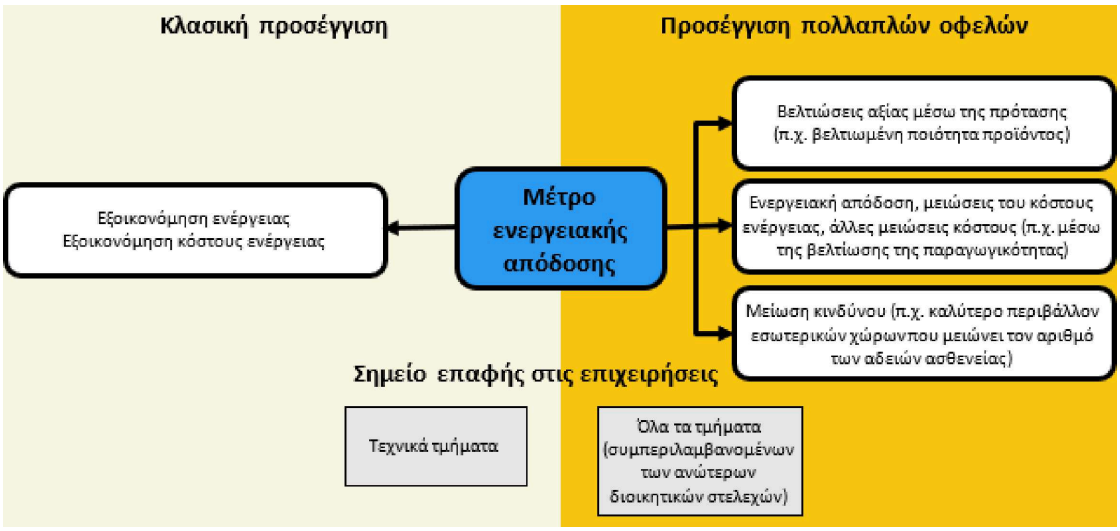

Διάγραμμα 4

Κλασική προσέγγιση έναντι της προσέγγισης πολλαπλών οφελών για την προώθηση των επενδύσεων σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης (με βάση τον ιστότοπο www.mbenefits.eu)

([22]) Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Ενέργειας, Groen, W., Egenhofer, C., Musmeci, R. et al.: Technical assistance on assessing the effectiveness of the implementation of the definition of small and medium-sized enterprises for the purposes of Article 8(4) of the Energy Efficiency Directive – Final report (Τεχνική συνδρομή για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής του ορισμού των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων για τους σκοπούς του άρθρου 8 παράγραφος 4 της οδηγίας για την ενεργειακή απόδοση — Τελική έκθεση), Υπηρεσία Εκδόσεων, 2021, https://data.europa.eu/doi/10.2833/051248.

([23]) Σχετικό υλικό (π.χ. γενικές πληροφορίες, κατευθυντήριες γραμμές, φύλλα δεδομένων xls …) για την υποστήριξη των εθνικών αρχών και των επιχειρήσεων όσον αφορά τη συμπερίληψη, τον ποσοτικό προσδιορισμό και την προώθηση των πολλαπλών οφελών της ενεργειακής απόδοσης παρέχεται από ορισμένα έργα του προγράμματος «Ορίζων 2020», όπως: M-Benefits (https://www.mbenefits.eu/), DEESME (https://www.deesme.eu/) ή ICCEE (https://iccee.eu/).

8.4. **Δίκτυα ενεργειακής απόδοσης**

Το δίκτυο ενεργειακής απόδοσης (ΔΕΑ) αποτελεί αποδεδειγμένη έννοια για την προώθηση της εφαρμογής μέτρων ενεργειακής απόδοσης στις επιχειρήσεις. Η έννοια του ΔΕΑ μπορεί να οριστεί ως μια δομημένη, συντονισμένη και χρονικά περιορισμένη (διάρκειας συνήθως δύο έως τεσσάρων ετών) ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών μεταξύ επιχειρήσεων, με στόχο τη διευκόλυνση της εφαρμογής μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Το πρώτο βήμα είναι συνήθως ο προσδιορισμός του δυναμικού εξοικονόμησης ενέργειας στις επιχειρήσεις που αποτελούν μέρος του ΔΕΑ με τη διενέργεια ενεργειακού ελέγχου. Τα συνιστώμενα μέτρα ενεργειακής απόδοσης χρησιμοποιούνται για τον καθορισμό μεμονωμένων, μη δεσμευτικών στόχων εξοικονόμησης. Συνήθως, ορίζεται επίσης συνολικός στόχος εξοικονόμησης για ολόκληρη την ομάδα του ΔΕΑ. Στη συνέχεια, εσωτερικοί και εξωτερικοί επαγγελματίες του τομέα της ενέργειας συνεδριάζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα για να συζητήσουν σχετικά με την ενεργειακή απόδοση και τα πιθανά μέτρα και, εάν χρειαστεί, διασφαλίζουν τη συμμετοχή εξωτερικών εμπειρογνωμόνων με εμπειρογνωσία σε συγκεκριμένους τομείς. Αυτό παρέχει στους συμμετέχοντες στο ΔΕΑ πρόσβαση σε γνώσεις, ορθές πρακτικές και άμεσες εμπειρίες. Η προσέγγιση αυτή βοηθά επίσης τους συμμετέχοντες να αιτιολογήσουν τις αναγκαίες επενδύσεις στο πλαίσιο της αντίστοιχης επιχείρησής τους και να αυξήσουν τον ρυθμό εφαρμογής των μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Η έννοια και ο αντίκτυπος των ΔΕΑ έχουν τεκμηριωθεί στη βιβλιογραφία και σε αρκετές εκθέσεις ([24]).

9. **ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ**

Σύμφωνα με το άρθρο 11 παράγραφος 10, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξαιρούνται από τις απαιτήσεις των παραγράφων 1 και 2, εάν εφαρμόζουν σύμβαση ενεργειακής απόδοσης που πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

— Η σύμβαση ενεργειακής απόδοσης καλύπτει τα απαραίτητα στοιχεία του συστήματος ενεργειακής διαχείρισης.

— Η σύμβαση ενεργειακής απόδοσης συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο παράρτημα XV της ΟΕΑ ([25]).

Γενικά, για να είναι έγκυρη η εν λόγω εξαίρεση, πρέπει να εφαρμόζεται η αρχή του συγκρίσιμου αντίκτυπου. Αυτό σημαίνει ότι η σύμβαση ενεργειακής απόδοσης θα πρέπει να καλύπτει ολόκληρη την επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων όλων των εγκαταστάσεών της και όλων των οικείων συστημάτων και διαδικασιών που καταναλώνουν ενέργεια· τα στοιχεία αυτά θα πρέπει να καλύπτονται από σύστημα ενεργειακής διαχείρισης που συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις της ΟΕΑ. Στην πράξη, μια τέτοια περίπτωση δύσκολα μπορεί να νοηθεί, δεδομένου ότι οι συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης έχουν σαφώς καθορισμένα όρια συστήματος και συνήθως καλύπτουν μόνο συγκεκριμένες εγκαταστάσεις ή ενεργειακά συστήματα.

Ωστόσο, η χρήση συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης μπορεί να διευκολύνει τη θέσπιση ενός συστήματος ενεργειακής διαχείρισης σε μια επιχείρηση. Τα τμήματα μιας επιχείρησης που έχουν ήδη βελτιώσει την οικεία χρήση ενέργειας μέσω σύμβασης ενεργειακής απόδοσης μπορούν να εξαιρεθούν από τις δραστηριότητες που απαιτούνται στο πλαίσιο του συστήματος ενεργειακής διαχείρισης. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει σύμβαση ενεργειακής απόδοσης που βελτιστοποιεί τον φωτισμό των χώρων παραγωγής, ο τομέας αυτός δεν χρειάζεται πλέον να καλύπτεται από το σύστημα ενεργειακής διαχείρισης. Πρέπει απλώς να διασφαλίζεται ότι οι πληροφορίες που απαιτούνται και είναι χρήσιμες για το σύστημα ενεργειακής διαχείρισης παρέχονται από το έργο της σύμβασης ενεργειακής απόδοσης στην εσωτερική διαδικασία υποβολής εκθέσεων.

10. **ΕΞΑΙΡΕΣΗ ΑΠΟ ΤΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΛΟΓΩ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

Το άρθρο 11 παράγραφος 11 επιτρέπει εξαιρέσεις από τις απαιτήσεις του άρθρου 11 παράγραφοι 1 και 2 για επιχειρήσεις που εφαρμόζουν σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, πιστοποιημένο από ανεξάρτητο φορέα, σύμφωνα με τα σχετικά ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα υπό τον όρο ότι περιλαμβάνει ενεργειακό έλεγχο βάσει των ελάχιστων κριτηρίων που ορίζονται στο παράρτημα VI.

([24]) Όπως:
Carlén, A. et al., 2016: Energy efficiency networks for small and medium sized enterprises: boosting the energy efficiency potential by joining forces (Δίκτυα ενεργειακής απόδοσης για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις: ενίσχυση του δυναμικού ενεργειακής απόδοσης με τη συνένωση δυνάμεων). Στη θερινή μελέτη του ECEEE για τη βιομηχανία, του 2016. European Council for an Energy Efficient Economy (ECEEE).
IPEEC (International Partnership for Energy Efficiency Cooperation). 2015. Energy Efficiency Networks – An effective policy to stimulate energy efficiency (Δίκτυα ενεργειακής απόδοσης — Μια αποτελεσματική πολιτική για την τόνωση της ενεργειακής απόδοσης). Παρίσι: ΟΟΣΑ/IPEEC.
Επίσης, ολοκληρωμένη τεκμηρίωση (στα γερμανικά) διατίθεται στον δικτυακό τόπο της πρωτοβουλίας για τα δίκτυα ενεργειακής απόδοσης https://www.effizienznetzwerke.org/.

([25]) Λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τον ορισμό της σύναψης συμβάσεων ενεργειακής απόδοσης περιλαμβάνονται στις κατευθυντήριες γραμμές για το άρθρο 29.

Στο πλαίσιο του άρθρου 11 παράγραφος 11, η εξαίρεση από την υποχρέωση εφαρμογής συστήματος ενεργειακής διαχείρισης (ή διενέργειας ενεργειακού ελέγχου) για επιχειρήσεις που υπερβαίνουν το όριο των 85 TJ (ή των 10 TJ) αναφέρεται ειδικά σε τυποποιημένα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που συμμορφώνονται με τα σχετικά ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα, όπως το ISO 14000 (συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης) ή το σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS).

Η εξαίρεση αυτή ισχύει μόνο εάν το σχετικό σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης περιλαμβάνει ενεργειακό έλεγχο με βάση τα ελάχιστα κριτήρια που ορίζονται στο παράρτημα VI (βλέπε 6.3). Το καθεστώς πιστοποίησης του συστήματος διαχείρισης και του οργανισμού πιστοποίησης (ή για αυτοπιστοποίηση, κατά περίπτωση) πρέπει να ελέγχεται, ώστε να διασφαλίζεται ότι η εφαρμογή του συστήματος διαχείρισης πληροί τις απαιτήσεις που περιγράφονται στο παράρτημα VI. Στις εθνικές αρχές θα πρέπει να παρέχονται στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι ο ενεργειακός έλεγχος πληροί τις απαιτήσεις του παραρτήματος VI και τις ειδικές απαιτήσεις του κράτους μέλους.

Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης βασίζονται στον κύκλο «σχεδιασμός, υλοποίηση, έλεγχος, δράση». Επομένως, το να διαθέτει μια επιχείρηση σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης που περιλαμβάνει ενεργειακό έλεγχο σύμφωνα με το παράρτημα VI σημαίνει ότι εφαρμόζει διαδικασία συνεχούς βελτίωσης για την αύξηση της ενεργειακής της απόδοσης και θεωρείται ότι πληροί τις απαιτήσεις του άρθρου 11 παράγραφος 1 ή του άρθρου 11 παράγραφος 2. Ως εκ τούτου, η επιχείρηση απαλλάσσεται από τις απαιτήσεις του εν λόγω άρθρου.

11. **ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΝ**

11.1. **Επικαιροποίηση των ενοποιημένων εθνικών σχεδίων για την ενέργεια και το κλίμα**

Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([26]), τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλουν, έως τις 30 Ιουνίου 2024 και, στη συνέχεια, έως την 1η Ιανουαρίου 2034 και εφεξής ανά 10 έτη, επικαιροποίηση του τελευταίου οικείου κοινοποιηθέντος ενοποιημένου εθνικού σχεδίου για την ενέργεια και το κλίμα (ΕΣΕΚ). Το άρθρο 14 παράγραφος 1 επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να υποβάλλουν σχέδιο επικαιροποίησης του ΕΣΕΚ πάντοτε ένα έτος πριν από την προθεσμία υποβολής που ορίζεται στο άρθρο 14 παράγραφος 2.

Σύμφωνα με το παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, όσον αφορά τη διάσταση της ενεργειακής απόδοσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, μέτρα για την προώθηση ενεργειακών ελέγχων και συστημάτων ενεργειακής διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 (που αντικαθιστά το άρθρο 8 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ).

11.2. **Υποβολή εκθέσεων προόδου**

Σύμφωνα με το άρθρο 17 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν τις οικείες εθνικές εκθέσεις προόδου για την ενέργεια και το κλίμα, οι οποίες καλύπτουν και τις πέντε διαστάσεις της Ενεργειακής Ένωσης, μία από τις οποίες είναι και η ενεργειακή απόδοση.

Σύμφωνα με το παράρτημα IX μέρος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1999, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναφέρουν τον αριθμό των ενεργειακών ελέγχων που διενεργήθηκαν τα έτη Χ-3 και Χ-2 και, επιπλέον, τον συνολικό εκτιμώμενο αριθμό των εταιρειών στην επικράτειά τους στις οποίες εφαρμόζεται το άρθρο 11 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2023/1791 (που αντικαθιστά το άρθρο 8 παράγραφος 4 της οδηγίας 2012/27/ΕΕ) και τον αριθμό των ενεργειακών ελέγχων που διενεργήθηκαν στις εν λόγω επιχειρήσεις κατά τα έτη Χ-3 και Χ-2.

Οι πρώτες εθνικές εκθέσεις προόδου για την ενέργεια και το κλίμα έπρεπε να υποβληθούν στις 15 Μαρτίου 2023 και, στη συνέχεια, τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλλουν έκθεση προόδου ανά διετία.

([26]) Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για τη διακυβέρνηση της Ενεργειακής Ένωσης και της Δράσης για το Κλίμα, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 663/2009 και (ΕΚ) αριθ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 94/22/ΕΚ, 98/70/ΕΚ, 2009/31/ΕΚ, 2009/73/ΕΚ, 2010/31/ΕΕ, 2012/27/ΕΕ και 2013/30/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, των οδηγιών 2009/119/ΕΚ και (ΕΕ) 2015/652 του Συμβουλίου και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 525/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).